

VOLKEN UIT DE BIJBEL

J. Tiesema

VOLKEN UIT DE BIJBEL

Volken uit de Bijbel

-

Auteur: J. Tiesema ¹
Vormgeving: Jan Paul Spoor
Eerste editie: 2020
Tweede editie: 2024 (herzien T. Bus)
Copyright: OudeSporen online uitgeverij

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden vermenigvuldigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch of mechanisch, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever.

---

1 Het hoofdstuk over Ammon is van de hand van D. Rot

Kom naar voren, heidenvolken, om te luisteren!
Sla er acht op, natiën!

Jesaja 34:1

Inhoud

Babel	8
1. Ontstaan	8
2. Opbouw en verstrooiing	9
3. Het beginsel van Babel in het land van de Heer	11
4. Juda's Koning door Babel verstrikt	12
5. Babel, het eerste wereldrijk	13
6. Het profetisch Babel	17
7. Triomf over Babel	24
Edom	26
1. Broedervolken	26
2. Haat tegen Jakob	27
3. Edom's toekomst	32
Ninevé	35
1. Haar ontstaan en bloei	35
2. Nineve's bekering en nieuwe afwijking	37
3. Ninevé geoordeeld	39
4. Een woord van Philip Mauro	43
Filistéa	44
1. Ontstaan	44

2. Tijdens Richteren	45
3. In de tijd van Samuël en de Koningen	46
4. Haar toekomst	49
Moab	52
1. Ontstaan	52
2. Ruth.	55
3. Tijdens de koningen	56
4. Moab's toekomst.	59
Ammon	63
1. Ontstaan	63
2. Tijdens de richteren en koningen	64
3. Ammon's toekomst.	69
Egypte	72
1. Ontstaan	72
2. Abraham en Egypte	74
3. Izak	77
4. Jozef	78
5. Israël in Egypte.	80
6. Koningen	81
7. Het Nieuwe Testament	88
8. Toekomst	90
Bijlage - Overzicht volkeren.	96

Babel

1. Ontstaan

‘En Cusj verwekte Nimrod; die begon een geweldenaar op de aarde te worden. Hij was een geweldig jager voor het aangezicht van de HEERE (...) Het begin van zijn koninkrijk bestond uit Babel, Erech, Akkad en Kalne in het land Sinear’ (Gen. 10: 8,9).

Dit is de taal van het eerste boek van de Bijbel. Wonderbaar! Hier wordt de stichter genoemd van een stad die wereldberoemd geweest is om haar schoonheid en grootse pracht; van een stad waarvan we op meerdere plaatsen in de Heilige Schrift de ernstige profetieën lezen.

De eerste steen wordt gelegd door een man die een geweldig jager voor het aangezicht van de Heer is. Hoe merkwaardig. Als we willen begrijpen wat de Schrift ons over Babylon wil leren, dan is het nodig op de simpele mededeling te letten uit Genesis 10:8–10. Heel mooi in haar eenvoud. We gaan eeuwen en eeuwen terug! Het oordeel is voorbij: *‘En het water steeg en nam sterk toe op de aarde’* (Gen. 7:18). Noach, die te midden van zijn tijdgenoten voor Gods aangezicht rechtvaardig is, staat daar als een toonbeeld van Gods genade. Weinig, dat is acht zielen, zijn overgebleven. Gespaard! Tot een getuigenis van de alles-overtreffende barmhartigheid en wijsheid van God. De eerste familie vinden we bij het altaar. Zij offeren aan God! Maar de zonde, als macht, leeft in de harten. Noach valt, Cham bespot zijn vader.

Kanaän wordt vervloekt! Cusj¹ is een zoon Van Cham. Cusj verwekt Nimrod. Nimrod is een geweldenaar. Hij staat daar, in al zijn kracht, en in het land Sinear legt deze geweldige man de eerste steen van Babel.

Genesis is de eikel genoemd, waaruit de eik opgroeit. Genesis is het boek van de geboorten, heeft een ander gezegd. En er is alle reden om zo over het eerste boek van onze Bijbel te spreken. Wie Genesis kent, ziet de hoofdlijnen van de Waarheid van God. In Genesis, het boek van de geboorten wordt Babel ‘geboren’, zou men kunnen zeggen. De stad ontwikkelt zich, zij wordt groot en machtig: straks beheerst ze de hele aarde, ten tijde van Nebukadnezar, die tweede Nimrod, de gekroonde heerser. Maar, het is slechts voor een bepaalde tijd. Gevallen is de grote stad!

2. Opbouw en verstrooiing

In Genesis 11:4 vinden we opnieuw de stad van Nimrod. *‘Kom, laten wij voor ons een stad bouwen, en een toren waarvan de top in de hemel reikt, en laten we voor ons een naam maken, anders worden wij over heel de aarde verspreid!’* De stad uit het vorige hoofdstuk, toen nog het begin van het koninkrijk van Nimrod, is nu de toevlucht voor degenen die naam willen maken op de aarde. God noemt haar nu Babel. Nimrod legt de eerste steen en zij bouwen een toren waarvan de top in de hemel rijkt. *‘Daarom gaf men haar de naam Babel; want daar verwarde de HEERE de taal van heel de aarde, en vandaar verspreidde de HEERE hen over heel de aarde’.* Zij zeggen: *‘Laten we voor*

---

1 Zie ‘Bijlage - Overzicht volkeren’ op pagina 96

ons een naam maken, anders worden wij over de hele aarde verspreid. Ze begeren onafhankelijkheid en willen niet verspreid worden, hoewel God heeft gezegd: *‘Vervult de aarde’*. Hier zien we hoe God tussenbeide komt.

‘Zo verspreidde de HEERE hen vandaar over heel de aarde, en zij hielden op met het bouwen van de stad’ (Gen.11:8). Het bouwen is gestaakt, de bouwers verstrooid, maar de beginselen van Babel zijn gebleven! Ze leven in de harten van de mensenkinderen nog altijd voort. Babel komt voort uit de hand van een *geweldige* en het wordt opgebouwd door de *tegenstanders* van God.

De mensen van Babel, die verstrooid worden over de aarde, vervallen tot afgoderij. Zij hebben geen oog voor de stad die fundamenten heeft, de stad van God. Maar God roept een man uit hun midden. Die man leidt Hij aan Zijn hand. Abraham woont als vreemdeling en zoekt de stad, waarvan God de ontwerper en bouwmeester is. Uit hem komt het volk van God voort, het volk van de afzondering dat de getuigenis van God moet bewaren. Zij zoeken geen land, maar een stad als woning.

God geeft hun een land, waar zij niet aan gearbeid hebben en steden, die zij niet gebouwd hebben (Joz. 24:13). Maar zij hebben gefaald en geven de Heer daarvan de schuld. Zij zijn nog erger dan de volken, die omwille van hun uit het land verdreven zijn. God ontnemt hun de erfenis voor vele, vele jaren, maar niet voor altijd! Gods roeping en verkiezing zijn onberouwelijk!

3. Het beginsel van Babel in het land van de Heer

De tien stammen zijn onder Hosea weggevoerd. In de steden van Efraïm wonen de inwoners van Babel. Van hen lezen we in 2 Koningen 17:24 en 25: *‘De koning van Assyrië bracht mensen uit Babel (...) En het gebeurde in de begintijd dat zij daar woonden, dat zij de HEERE niet vreesden’*. Dat karakteriseert de mensen van Babel. Daar is geen vreeze Gods. Wel angst en verschrikking. *‘Daarom heeft Hij leeuwen onder hen gezonden, en zie, die doden hen’*.

Dan komt er één van de priesters die weggevoerd zijn *‘zodat hij hun de wijze kan leren waarop de God van het land gediend moet worden’*. Wat een treurig principe! Leeuwen brengen verschrikking en als gevolg daarvan vraagt men naar de priester. Het priesterkleed, de ceremoniën van een onbegrepen tempeldienst moeten een oplossing bieden. Er is wel een *uiterlijk* accepteren van de ‘heilige dingen’, overeenkomstig een aanwijzing van God die Mozes op de berg getoond is en die de zonen van Israël hebben verwarmd en vertroost, maar hun hart is in Babel. Wat lezen we van deze mensen? Zij vrezen de Heer, *‘maar ieder volk bleef zijn eigen goden maken’*. Arme mensen! Een ieder heeft zijn goden! Sukkoth Benoth wordt aangeropen, Nergal vereerd, Asima ontvangt offers. En omdat de leeuwen niet mogen komen ontvangt Jahweh ook een offer, op de manier van de priesters!

Dit kenmerkt de stad en haar inwoners. Naast geweld en onafhankelijkheid, vinden we hier de derde karaktertrek: een gruwelijke vermenging van een vleselijke godsdienst met een verfoeilijke afgoderij. Laten we oppassen voor de beginselen van Babel!

4. Juda's Koning door Babel verstrikt

Hier ligt een schakel voor ons tussen het voorgaande en de geschiedenis van de gevangenschap van Israël in Babel. We kunnen dat lezen in 2 Koningen 20, 2 Kronieken 32, en in Jesaja 39. De vrome Koning Hizkia wordt verstrikt. Hoe heel anders dan de Geest van God denkt Hizkia over het gezantschap dat door *Meródoch Baladan, Koning van Babel*, dat tot hem is gezonden. Merkwaardig is wat we lezen in 2 Kronieken 32:31: *'Maar het is zo, toen de afgezanten van de vorsten van Babel, die een boodschap aan hem gestuurd hadden om te vragen naar het wonderteken dat in het land gebeurd was, dat God hem verliet, om hem op de proef te stellen, om alles te weten wat er in zijn hart omging'*.

In Hizkia's hart is blijdschap over de komst van het gezantschap. Hij is ingenomen met de eer die hem te beurt valt en aanvaardt de brieven en het geschenk dat hem gezonden wordt. Hij ontvangt de bezoekers in zijn huis en toont hun al zijn schatten. Hij is niet op zijn hoede voor een vereniging met Babel. Hij, die de voorganger, de gezalfde van Gods afgezonderd volk is, zet slechts één stap. En Jesaja kondigt hem het oordeel aan. God wil geen vereniging met Babel, geen samengaan met hen die Jahweh niet kennen, ja die Zijn tegenstanders zijn. God alleen kan beoordelen, wat voor afwijking van de weg deze eerste stap is, waarop Hij Zijn uitverkoren volk geleid heeft. En hoe streng luidt het vonnis. Alle schatten zullen naar Babel worden weggevoerd en Hizkia's nakomelingen zullen dienen aan het hof van Babel.

De geringste verbinding met het Gode vijandige Babel wordt ons in dit treffende verhaal voorgesteld als iets wat tegen Gods gedachten ingaat.

5. Babel, het eerste wereldrijk

Met Daniël en zijn drie vrienden verplaatsen we ons, in de geest, naar het Babel van de oudheid. De stad heeft het toppunt van heerlijkheid en luister bereikt. Nebukadnezar is tot heerser gesteld, *‘overal waar de mensenkinderen wonen’* (Daniël 2 : 38). Allen buigen zich voor deze geduchte tiran. We kunnen niet nalaten, in het bijzonder met betrekking op het onmiddellijk voorafgaande, even te wijzen op het eerste hoofdstuk van het boek Daniël. Daniël en zijn vrienden nemen zich voor in hun hart *‘zich niet te besmetten met de gerechten van de koning of met de wijn die hij dronk’*. Wat een heerlijke openbaring. Prinsen van Juda, die een hart hebben voor Jahweh en in Babel – waar zij in gevangenschap treuren over Sion - zich onbesmet bewaren.

Eén van hen wordt ingeleid in de gedachten en raadsbesluiten van God ten opzichte van het volk van de vaders. Ook met betrekking tot het machtige rijk waarvan de heerschappij zich uitstrekt over het hele profetische tijdsbestek. Daniël legt de dromen van Nebukadnezar uit en laat ons de loop van de wereldgeschiedenis tot op heden zien. Profetisch spreekt hij van de toekomstige dingen, inclusief de heerlijkheid van Christus.

Laten wij samen Daniël 2 lezen. Daar staat de vrome balling van de grimmige vorst, en hoor hoe hij spreekt: *‘Maar er is een God in de*

hemel Die verborgenheden openbaart. Hij heeft koning Nebukadnezar laten weten wat er in later tijd gebeuren zal.

En dan horen wij van die droom, die al de wijzen van Babel niet kunnen uitleggen. Die wetenschappers van Babel zijn niet ingeleid in de gedachten van God.

Daar is een beeld. En dat ene beeld stelt ons de vier grote rijken voor waarvan de geschiedenis nauw samenhangt met de geschiedenis van het Sierraadland. Het land, waarop het oog van Jahweh rust: Palestina. We moeten echter niet uit het oog verliezen dat die vier tezamen één machtige heerschappij voorstellen, die ten onder gaat bij de verschijning van dat ene, door de God van de Hemels verwekte koninkrijk, dat tot in de eeuwigheid niet zal verstoord worden (vs. 44). Dat zal dus door geen ander rijk worden verdrongen. Dit rijk wordt ons getoond in het beeld van een afgehouden steen die het ijzer, brons, leem, zilver en goud verbrijzelt (vs. 45).

Het gouden hoofd stelt het rijk van Nebukadnezar - Babel - voor. *‘U, o koning, bent een koning der koningen (...) U bent dat gouden hoofd’* (vs. 37). Dit rijk, dat vooral gekenmerkt wordt door heerlijkheid en luister, heeft evenwel geen stand kunnen houden. Uit de hand van God heeft Nebukadnezar de heerschappij ontvangen, die God Israël ontnomen heeft. Maar net zoals de heerschappij in de hand van de koningen van Juda en Israël niet blijvend is, kan die in de hand van een machtige koning uit de volken ook niet blijvend zijn. Ook Nebukadnezar moet terzijde worden gesteld, en zijn rijk gaat ten gronde. Geen volk, geen heerser kan bestaan voor God. En als Babel in de persoon van Nebukadnezar wordt geoordeeld, wordt de heerschappij toevertrouwd aan Darius, de Meder. In de borst

en armen van zilver zien we het Medo-Perzische rijk, dat niet de heerlijkheid heeft van Babel, het gouden hoofd. Maar in luister doet het voor Babel niet onder. We hebben eerder al iets opgemerkt over de ontrouw van Babel en dit is evenzeer van toepassing op dit Medo-Perzische rijk, dat gevolgd wordt door het Griekse rijk. Dit heeft op zijn beurt plaats moeten maken voor de Romeinse heerschappij. Het oordeel over en de ondergang van Babel, in de persoon van Nebukadnezar, vinden we in Daniël 4 en 5. Daar lezen we: *'Ik keek toe, en zie, een boom, midden op de aarde, groot was zijn hoogte. De boom werd groot en sterk, zijn hoogte reikte tot de hemel en hij was te zien tot aan het einde van heel de aarde (...) en zie, een wachter, namelijk een heilige, daalde neer uit de hemel. Hij riep met kracht en zei het volgende: Houw die boom om, kap zijn takken, stroop zijn loof af, verstrooi zijn vruchten...Laat zijn hart worden veranderd, zodat het niet meer dat van een mens is (...) opdat de levenden erkennen dat de Allerhoogste Heerser is over het koningschap van mensen, en dat geeft aan wie Hij wil, en daarover zelfs de laagste onder de mensen aanstelt'* (Dan. 4:10-18). *'Dat er ook gezegd is dat men de stam met de wortels van de boom moest laten staan – uw koningschap zal bestendig zijn nadat u erkend zult hebben dat de God van de hemel de Heerser is'* (vs. 26). Uit deze woorden blijkt de waarheid van wat we hierboven al hebben opgemerkt. Zodra Nebukadnezar door de hoogmoed van zijn hart de eer van de Allerhoogste wil roven, om die zichzelf toe te eigenen, door te zeggen: *'Is dit niet het grote Babel, dat ik als een huis voor het koninkrijk gebouwd heb, door mijn sterke macht en ter ere van mijn majesteit?'* (vs. 30), stoot de Heere hem neer. Totdat hij *'de Allerhoogste loofde en prees en verheerlijkte Hem Die eeuwig leeft'* (vs. 34).

In Belsazar leeft de vijandschap tegen God opnieuw op, en het beginsel van niet rekenen met de Allerhoogste komt droevig naar voren. God verschrikt hem door het schrift aan de wand: *'MENE, MENE, TEKEL, UFARSIN'* en laat Daniel komen om hem het gezicht uit te leggen.

Hoe ernstig klinkt het de onbeschaamde heerser in de oren: *'Wat u, Belsazar, zijn zoon, betreft, u hebt uw hart niet vernederd, hoewel u dit alles wist. U hebt zich verheven tegen de Heere van de hemel, want de voorwerpen van Zijn huis heeft men bij u gebracht. En u, uw machthebbers, uw vrouwen en bijvrouwen hebben wijn eruit gedronken, en u hebt uw goden van zilver en goud, koper, ijzer, hout en steen geprezen, die niet kunnen zien en niet kunnen horen en geen kennis hebben. U hebt echter de God in Wiens hand uw adem is en aan Wie al uw paden toebehoren, niet verheerlijkt'* (Dan. 5:22 en 23).

En dan gaat Daniël door:

MENE: God heeft de dagen van uw koningschap geteld en Hij heeft er een einde aan gemaakt.

TEKEL: U bent gewogen in de weegschaal en u bent te licht bevonden;

PERES: Uw koninkrijk is verdeeld en het is aan de Meden en de Perzen gegeven.

Plechtig eindigt de kroniek van de geschiedenis van Babel als eerste wereldrijk:

'In diezelfde nacht werd Belsazar, de koning van de Chaldeeën, gedood'. Zo wordt het profetisch woord vervuld dat Jesaja, de zoon van Amoz heeft gesproken, ongeveer twee eeuwen daarvoor: 'Zie, Ik zal de Meden

tegen hen opzetten, die zilver niet achten en op goud niet belust zijn. Maar hun bogen zullen jongens verpletteren, zij zullen geen medelijden hebben met de vrucht van de buik, hun oog zal geen kind ontzien. Babel, het sieraad van de koninkrijken, de luister en de trots van de Chaldeeën, zal zijn als toen God ondersteboven keerde Sodom en Gomorra. Niemand zal er verblijven, nooit meer, en niemand, van generatie op generatie, zal er wonen. Geen Arabier zal daar zijn tent opzetten, en geen herder zal daar neerstrijken. Maar wilde woestijndieren zullen daar neerliggen. Hun huizen zullen vol zitten met huilende uilen; struisvogels zullen er wonen en bokachtigen zullen er rondspringen. Hyena's zullen janken in zijn verlaten burchten, en jakhalzen in zijn paleizen van verlustiging' (Jes. 13:17-22).

6. Het profetisch Babel

In het voorgaande hebben we gezien, hoe Babel - als het eerste grote wereldrijk - te gronde is gegaan. Over die verwoesting van Babel wordt, behalve in Daniël, ook gesproken in Jesaja en Jeremia. Uit Jesaja hebben we al een gedeelte aangehaald in het vorige hoofdstuk, nl. Jesaja 13. Toch denken we dat deze profetieën een wijdere strekking hebben. Jesaja heeft over Babel geprofeteerd in het jaar dat Koning Achaz sterft (Jes. 14:28). Wanneer is deze koning van Juda gestorven? In 2 Koningen 18:1 vinden we het antwoord, namelijk in het *derde* jaar van *Hosea*. De profetie over Babel wordt dus uitgesproken vóór de wegvoering van de *tien* stammen, ongeveer anderhalve eeuw voor de wegvoering van Juda. Dus ook lang voor dat het feit van de verwoesting plaats vindt. Toch ziet Jesaja Babel op het hoogtepunt van zijn macht. Ook Jeremia spreekt in het 50e en 51e hoofdstuk over

de inneming van Babel. Voor ons vermoeden, dat de profeten Jesaja en Jeremia, met name de eerste, veel verder vooruit zien, hebben we twee bewijsgronden. Die willen we hier bespreken. In Jesaja 13 en 14 gaat het eerst over Babel en zijn vernietiging, tot Jes. 14:24. Daarna gaat het over Assyrië en Filistéa. Uit de geschiedenis weten we dat Assyrië door Babel onderworpen is, waaruit we kunnen aannemen dat de profetische blik verder reikt dan de geschiedenis van deze volken. De profeet richt het oog op de dag van de Heer, die nog in de toekomst ligt. Ten tweede wordt in Jesaja (14:13; 14) gesproken over een koning van Babel, die in zijn hart zegt: *‘En ú zei in uw hart: Ik zal opstijgen naar de hemel; tot boven Gods sterren zal ik mijn troon verheffen, ik zal zetelen op de berg van de ontmoeting aan de noordzijde. Ik zal opstijgen boven de wolkenhoogten, ik zal mij gelijkstellen met de Allerhoogste’*. Het is vrijwel zeker, dat hier niet gesproken wordt over Nebukadnezar.

We weten wel dat hij zich heeft verheven, maar we hebben geen enkel bewijs dat hij *‘de berg van de ontmoeting aan de noordzijde’*, dat is de Olijfberg, heeft uitgekozen om daar zijn troon te vestigen. Integendeel, wij krijgen veel meer de indruk dat deze koning alles laat doen door zijn veldheren en zelfs Jeruzalem zijn koninklijke tegenwoordigheid niet waardig keurt.

We geloven dat dit allemaal nog in de toekomst ligt. Deze koning in de verzen 13 en 14, *‘die de aarde deed sidderen, die koninkrijken deed beven, die van de wereld een woestijn maakte’* (vs. 16; 17) zal zijn troon op de Olijfberg stellen en goddelijke verering voor zich opeisen. We menen dat we in deze man de beginselen van Babel verenigd zien: geweld, tegenstand, onafhankelijkheid, geen vrees voor

God, afgodendienst. We worden hier op een vorst gewezen die zich naar de genoemde beginselen, de beginselen van Babel, openbaart. We willen nog wijzen op Psalm 48:3: *‘Mooi van ligging, een vreugde voor heel de aarde, is de berg Sion aan de noordzijde, de stad van de grote Koning!’* Door deze woorden zien we waarop Jesaja doelt: Het is de berg Sion.

Zo zal ook in de toekomst gebeuren wat Jesaja in hoofdstuk 14:7 zegt: *‘Nu komt heel de aarde tot rust en stilte. Men breekt uit in gejuich’*. En nog meer wat we lezen in Jeremia 50:4 en 5: *‘In die dagen en in die tijd, spreekt de HEERE, zullen de Israëlieten komen, zij en de Judeeërs tezamen (...) Zij zullen komen en bij de HEERE gevoegd worden met een eeuwig verbond, het zal niet vergeten worden’*. Deze woorden spreekt Jeremia midden tussen de profetieën tegen Babel, tegen het land van de Chaldeeën.

Hiermee geloven we een aanwijzing te hebben gegeven, dat we behalve een *historisch* Babel ook een *profetisch* Babel in de Schrift vinden. ‘Het gouden hoofd’, het sieraad van de koninkrijken is niet meer. Andere rijken hebben de regering en macht in de wereld overgenomen. Zoals we al hebben gezien: Medië, Griekenland en Rome zijn Babel opgevolgd.

Maar al keren we nooit meer tot het historische Babel terug, we vinden in de borst van zilver, in de dijen van brons en in de benen van ijzer, het leven van het hoofd terug. Daardoor wordt het ons ook duidelijk waarom de Schrift van Babel blijft spreken tot in het laatste Bijbelboek: het Boek van de Openbaring. Alleen wanneer Christus de regering ter hand neemt, is er geen herinnering meer aan Babel.

Dan is het uitgeroeid: *'Ik zal van Babel naam en overblijfsel uitroeien, zoon en kleinzoon, spreekt de HEERE'* (Jes. 14:22).

We willen nog één plaats uit de profeten aanhalen. Deze plaats laat zien wat Babel is naar de gedachten van God. We vinden hierin ook een geleidelijke overgang naar het profetische boek van het Nieuwe Testament, waar ook veel over Babel gesproken wordt. We denken aan Zacharia 5. Daar is sprake van goddeloosheid, maar deze wordt weggevoerd uit Israël. *'En Hij zei: Dit is vrouwe Goddeloosheid. Hij wierp haar terug midden in de efa en Hij wierp het loden gewicht op de opening ervan (...). Toen zei ik tegen de Engel Die met mij sprak: Waar brengen zij deze efa heen? Hij zei tegen mij: Naar het land Sinear om voor haar een huis te bouwen. Is het gereed, dan wordt zij daar op haar voetstuk geplaatst.'* Zo zien we hoe God tegen Babel (het land Sinear) aankijkt. Babel is de juiste plaats voor goddeloosheid. Babel is de bodem waarop de goddeloosheid volkomen wordt. Dat is ernstig! Wat een licht valt hier op deze stad van de ongerechtigheid. Er is waakzaamheid nodig om voor Babels beginselen en boosheid bewaard te blijven.

Laten we nu kijken wat het boek Openbaring over Babel zegt en wel in de hoofdstukken 14, 16, 17 en 18. In de twee eerstgenoemde hoofdstukken vinden we de korte mededeling van de val van Babel. *'En een andere, een tweede engel volgde en zei: Gevallen, gevallen is het grote Babylon, dat van de wijn van de grimmigheid van haar hoereriej alle naties heeft laten drinken'* (14:8).

'En het grote Babylon werd voor God in herinnering gebracht om haar de drinkbeker van de wijn van de grimmigheid van zijn toorn te geven'(16:19). In hoofdstuk 17 en 18 wordt hier uitvoerig over

vertelt. In hoofdstuk 17 wordt gesproken over het oordeel van de grote hoer: *'die op vele wateren zit'* (vs. 1). Daarna volgt een beschrijving van de hoer, die haar naam op haar voorhoofd draagt: *'Verborgenheid, het grote Babylon, de moeder van de hoeren en van de gruwelen van de aarde'* (vs. 5). Zij is gezeten op zeven bergen (vs. 9) en wordt gedragen door het beest (vs. 7). Zij wordt gehaat, eenzaam en naakt gemaakt, haar vlees wordt gegeten en met vuur wordt zij verbrand (vs. 16).

Wat wordt nu hier verstaan onder Babylon? Bij het beantwoorden van deze vraag willen we dan allereerst wijzen op Openbaringen 2:13. Daar wordt van de gemeente te Pergamus gezegd: *'Ik weet, waar u woont, daar waar de troon van de satan is'*. De gemeente van Christus – daarbij denken we aan alle belijders bij elkaar, hetzij ware of naamchristenen - heeft de plaats van afzondering verlaten. Zij heeft zich met de wereld vermengd. Nu is deze wereld haar woonplaats, waar zij een plaats van rust en eer heeft gezocht, maar waar ook de troon van de overste van deze wereld, satan, is. Die gemeente, alweer als geheel genomen, heeft niet vastgehouden aan het Hoofd, Christus. De gemeente heeft haar Bruidegom verloochend. Behalve de ware gelovigen – de wijze maagden, die de Bruidegom met brandende lampen tegemoet gaan – die opgenomen worden in de hemel (lees Openb. 3:7-13), wordt de gemeente door de Heer uit Zijn mond gespuwd, en blijft dan arm en blind en naakt op deze aarde voor God achter. Haar macht op deze aarde neemt toe. Staatkundige en politieke machten werken met haar samen. Het herstelde Romeinse Rijk (het beest) gebruikt haar. In plaats van te lijden, heerst ze. Zij is dronken van het bloed van de heiligen. Zij vervolgt en haat Gods volk op aarde. Zij is de hoer, de Bruid die de Bruidegom, naar Wiens naam zij zich heeft genoemd, ontrouw is geworden. Maar die macht

is enkel voor een tijd. Haar heerlijkheid , in de ogen van de mensen, gaat verloren! De machten die zich van haar bediend hebben, keren zich tegen haar. Ze hebben maar één doel; zij strijden tegen Christus (Openb. 17:14), maar ook tegen de bedorven Christenheid, de ontrouwe Bruid. Zij haten haar en stoten haar van de troon van haar heerlijkheid: Rome, de stad op zeven bergen, gaat ten onder.

We willen nog een ogenblik stilstaan bij het volgende hoofdstuk. In het achttiende hoofdstuk wordt opnieuw over Babylon gesproken; over hetzelfde Babylon van het vorige hoofdstuk, maar zoals het door de staatkundige machten afgestoten is. De ontrouwe gemeente heeft hier haar macht verloren. Zij is een gevangene van de machten van deze aarde en wordt ons hier in al haar ellende voorgesteld. Al haar ongerechtigheid, eerst nog achter het kleed van godsdienst verborgen, komt tot volle ontwikkeling. Haar melaatsheid wordt volledig zichtbaar. *‘Gevallen, gevallen is het grote Babylon, en het is een woonplaats van demonen en een bewaarplaats van elke onreine geest en de bewaarplaats van elke onreine en gehate vogel geworden’* (vs. 2). Hoe treffend is die naam Babylon voor deze ontrouwe goddeloze naamchristenheid. Zacharia schildert Babel als het land waar de goddeloosheid haar fundament vindt. Daniël beschrijft ons het hof van Babel als de bakermat van afgoderij en het dal van Dura met het grote gouden beeld als bewijs voor de dwang, die de afgodische geweldenaar uitoefent op het geweten van de getrouwe. Zo vinden we hier de verworpen kerk als een bewaarplaats voor onreine geesten, als de woonplaats van de demonen. Zij heeft de volken dronken gemaakt met de wijn van haar hoererij en door haar weelde heeft zij de kooplieden van de aarde rijk gemaakt. Wat een verschil met de gemeente uit de Handelingen van de Apostelen! Wat een verschil met

de ware Bruid die dan al in de hemel verheerlijkt is. *‘Haar zonden zijn opgestapeld tot aan de hemel en God heeft Zich haar ongerechtigheden herinnerd’* (vs. 5). En toch is zij blind voor haar toestand, geestelijk blind. Zij roept het in zelfgenoegzaamheid uit: *‘Ik zit als koningin en ben geen weduwe en zal helemaal geen rouw zien’* (vs. 7b). Maar, kijk wat God doet!

Hij treedt onmiddellijk met haar in het gericht. Hier geen koningen of menselijke machten! Nee, God werkt zonder tussenkomst. En die haar hebben liefgehad hebben verdriet over haar. Zij zien de rook van haar brand. Zij roepen: *‘Wee, wee, de grote stad Babylon, de sterke stad; want in één uur is uw oordeel gekomen’* (vs.10). Zij is een lust voor het oog (vs. 12-15) en alles gaat in één uur voorbij. Wat een ernstig woord voor ons. Want de belijdende christenheid gaat die dag snel tegemoet. De beginselen zijn al in kiem aanwezig, ja nog meer, ze gelden al. Daarom is in onze tegenwoordige tijd dan ook het woord al van toepassing: *‘Ga uit van haar’*.

En in de hemel is vreugde! Het bloed van de heiligen is gewroken en ook door dit ontzettend einde zal God verheerlijkt worden. De Heilige en Rechtvaardige kan in lankmoedigheid het oordeel lang uitstellen, maar eens *moet* het komen; want God is de Heilige God!

Hoe aangrijpend zijn de volgende woorden: *‘En één sterke engel hief een steen op als een grote molensteen en wierp die in de zee en zei: Zó zal de grote stad Babylon met geweld neergeworpen worden, en zij zal geenszins meer gevonden worden’* (Openb. 18:21).

7. Triomf over Babel

Uw glorie gaat ten afgrond mede,
Hier klinkt geen muziek of vreugd festijn;
‘t Gewormte zal uw legerstede,
De made zal uw deksel zijn.
Wat is de blauwe hemel verre!
Wat viel gij diep, gij morgenster,
Gij blonde zoon van de dageraad!
Wat zijt gij vroeg, o werelddwinger!
Omvergeworpen door Gods vinger,
Gebannen naar uw eigen plaats !

Gij hebt Jahweh ‘t hoofd geboden,
En sprak: ‘Ver boven zon en maan,
‘Te midden van de berg van de goden
‘Zal ik mijn zetel neerslaan!
“k Wil hoger dan de hemelen varen,
‘Ik wil de Almachtige evenaren
‘En delen in Zijn Koningsglans! ....
Daar schoot Zijn bliksem uit de wolken,
En ja! in des afgronds diepste kolken,
In ‘t hart van de helle ligt gij thans.

‘Ik, spreekt de Heer van de legerscharen,
    ‘Ik zelf zal opstaan tot de strijd, .
‘k Zal Babels kroost of nakroost sparen,
    ‘Haar puin zelfs is ‘t verderf gewijd.
‘Ik zal haar tot een kuil van de draken,
    ‘Een egelsnest, een slijkpoel maken,
        ‘Een nameloze wildernis!
    ‘Lang kan ik dulden en verdragen,
Maar is in ‘t eind Mijn uur geslagen,
    ‘Dan toon Ik wat vergelden is!

Uit: J. J. L. Ten Kate's gedichten.

Edom

‘Vanwege het geweld tegen uw broeder Jakob zal schaamte u bedekken en zult u voor eeuwig uitgeroeid worden.’

Obadja 1:10

1. Broedervolken

Edom en Israël, de nieuwe namen door God aan Ezau en Jakob gegeven, worden in de hele Schrift door de Heilige Geest, de Auteur van het Goddelijke Woord, steeds gebruikt.

Ze hebben eerst in één tent gewoond, Edom, de onheilige, en Israël, de zoon van de belofte. Eenzelfde moeder - Rebekka - heeft ze het leven geschonken en eenzelfde vader - Izak - heeft beiden lief. Maar Ezau heeft geen oog voor de toekomst. Helaas, ook Edom heeft geen vooruitzicht; de kinderen van Ezau gaan een sombere dag tegemoet: ze zullen uitgeroeid worden in eeuwigheid.

Arme, beklagenswaardige Ezau! Hij leeft bij de dag en roept in onheilige onverschilligheid uit: *‘Wat moet ik dan met het eerstgeboorterecht’* Hij schat de aardse dingen op waarde; een linzensoep. *‘Zie ik ga toch sterven’*. En net zoals zo vele duizenden mensen na hem, in de oude en nieuwe bedeling, geroepen hebben: *‘Laten wij eten en drinken, want morgen sterven wij!’* (Jes. 22:13; 1 Kor. 15:32). Zo roept ook hij uit: *‘Laat mij toch slurpen van dat rode, dat rode daar, want ik ben moe’*

(Gen. 25:30). Aangrijpend ernstig gaat dan de Heilige Geest verder: *‘Daarom gaf men hem de naam Edom’*. Edom is de naam die aan de ongoddelijke wordt gegeven als een voortdurende herinnering aan de minachting van de heerlijkste zegen.

Eeuwen later – maar wat zijn 15 eeuwen voor Hem, bij wie duizend jaar is als één dag? - als in het hart van Israëls zaad twijfel is aan Jahweh’s liefde tot hen, uit die zich in de woorden: *‘Waar in hebt U ons liefgehad?’*. God spreekt de kinderen van Jakob toe met de ontroerend mooie woorden: *‘Was Ezau niet de broer van Jakob? spreekt de HEERE. Toch heb Ik Jakob liefgehad, en Ezau heb Ik gehaat’* (Mal. 1:2, 3).

2. Haat tegen Jakob

‘Ezau haatte Jakob (...) en Ezau zei in zijn hart (...) ik zal mijn broer Jakob doden’ (Gen. 27:41).

Die haat is nooit overgegaan! Ze is blijven voortbestaan in de harten van Ezau’s kinderen. Maar al brandt de haat in het hart van de onheilige, de God van Jakob waakt. Hij behoedt het voorwerp van Zijn grote genade. *‘Welzalig is hij die de God van Jakob tot zijn hulp heeft’* (Ps. 146:5).

Bij de eerste ontmoeting, 21 jaar na de scheiding (Gen. 33), neigt God het hart van Ezau en Jakob vindt genade in de ogen van zijn broer. *‘Maar Ezau snelde hem tegemoet, omarmde hem, viel hem om de hals en kuste hem; en zij huilden’* (Gen. 33:4). Maar beiden gaan weer hun eigen weg. Ezau gaat naar Seïr. *‘Ik heb het Seïrgebergte immers aan Ezau in bezit gegeven’* (Deut. 2:5).

En aan het graf van hun vader, weer 23 jaar later, reiken de tweelingbroers elkaar nog eenmaal de hand. De laatste keer!

Maar hun nakomelingen? We kennen de geschiedenis van Israël. Die van Ezau's geslacht wordt hier in hoofdlijnen uiteengezet. Maar eerst wordt u nog herinnert aan de woorden van vader Izak: *'Wat kan ik dan nog voor je doen, mijn zoon? (...) Zie, van de vruchtbare streken van de aarde zal je woongebied zijn, en van de dauw van de hemel van boven. Van je zwaard zul je leven en je broer zul je dienen. Maar als je tot macht komt, zul je zijn juk van je nek afrukken'* (Gen. 27:37-40).

Ezau wordt gezegend! Talrijk en machtig zijn zijn nakomelingen. In Genesis 36 wordt ons een opsomming gegeven van de kinderen die hij heeft gekregen bij zijn drie vrouwen, Ada, de Hethietische; Oholibama, de Hevietische en Basmath, de Ismaëlietische. Daaronder worden de namen van 11 vorsten genoemd. En in het 12e vers van dit hoofdstuk lezen we dat Amalek een kleinzoon van Ezau is, dezelfde Amalek waarvan Bileam heeft geprofeteerd: *'Amalek is de voornaamste van de heidenvolken, maar zijn einde is dat hij ten onder gaat'* (Num. 24:20). Deze zoon van Ezau is een voortdurende belager van Jakobs zaad en het moet *'zó zijn dat u de gedachtenis aan Amelek van onder de hemel uitwist'*. Mozes roept uit: *'Vergeet het niet!'* (Deut. 25:19).

Deze stammen van de Edomieten, die al een reeks koningen hebben voordat een koning regeert over de kinderen van Israël, bewonen het land Seïr, dat ten zuiden van Juda ligt en zich op twee manieren vijandig toont tegenover Israël. En let er op, dat we van Edom ook later in de profeten zien, wat ons in de geschiedenis verteld wordt, nl. dat dit broedervolk vijandschap toont en geweld pleegt, als Israël

in ongunstigste omstandigheden verkeert. De zwakke aanvallen en de ellendige en hulpbehoevende verachten en slecht behandelen, is een gruwel in Gods oog, en deze beide dingen worden bij Edom gevonden. Want we lezen dat Amalek de kinderen van Israël in de woestijn in de achterhoede aanvalt, bij alle zwakken, *‘terwijl u moe en uitgeput was’* (Deut. 25:18). Van Edoms koning vernemen we, dat hij Mozes weigert door het land te laten trekken, *‘anders ga ik u met het zwaard tegemoet’* (Num. 20:18, 20). Later heeft hij echter de kinderen van Israël *‘voedsel voor geld’* en *‘water voor geld’* gegeven (Deut. 2:28, 29).

‘Van je zwaard zul je leven en je broer zul je dienen’, zo luidt de profetie van Izak. *‘Uw broer dienen’* is in overeenstemming met dat andere, tot Rebekka gericht, al voor de tweelingbroers geboren zijn: *‘Het ene volk zal sterker zijn dan het andere en de meerdere zal de mindere dienen’* (Gen. 25:23).

Ezau zal Jakob dienen en Israël zal sterker zijn dan Edom! De geschiedenis heeft de profetie al gedeeltelijk bevestigd en zal haar volkomen bevestigen. Want in de dagen van Saul worden de Edomieten al met gunstig gevolg bestreden en in de dagen van David worden de kinderen van Seïr geheel onderworpen en hun land tot een plaats voor de garnizoenen gemaakt (2 Sam. 8:14; 1 Kron. 18:13). *‘Maar als je tot macht komt, zul je zijn juk van je nek afrukken’* (Gen. 27:40). Dit is al in de dagen van Salomo gebeurd.

De tuchtigende hand van de Heer komt over Salomo omdat *‘zijn hart van de HEERE, de God van Israël, Die hem tweemaal was verschenen, was afgeweken’* (1 Kon.11:9). God verwekt drie tegenstanders: Hadad, de Edomiet, Rezon en Jerobeam. Als Hadad, de gunsteling

van een Egyptisch koning, verneemt dat David en Joab gestorven zijn, zegt hij tegen Faraó: *'Laat mij gaan, dan trek ik naar mijn land'*. Daar treedt hij op als Salomo's tegenstander. Hoewel wij daar verder niets over lezen, meldt de geschiedenis toch dat er herhaaldelijk strijd is tussen de koningen van Juda en Edom. Het zuurdeeg werkt door. In de dagen van Josafat is er geen koning in Edom, maar een stadhouder van de koning (1 Kon. 22:48). Maar we lezen dat Amasia tienduizend man van Edom in het Zoutdal verslaat (2 Kon. 14:7; 2 Kron. 25:14). Edom verliest van Joram, de zoon van Josafat. *'In zijn dagen kwam Edom in opstand tegen het gezag van Juda, en stelde een koning over zich aan'* (2 Kron. 21:8). Joram trekt evenwel in de nacht met zijn hele strijdmacht tegen Edom op en verslaat de Edomieten (vs. 9). *'Toch bleef Edom in opstand komen tegen het gezag van Juda, tot op deze dag'* (vs. 10).

Edom heeft, in de dagen dat Israël het meest beproefd wordt, een zeer treurige rol gespeeld. Wanneer Nebukadnezar het land met zijn legers overstroomt en Jeruzalem insluit, openbaart de lage vijandschap van de Edomieten zich op een afschuwelijke manier. Obadja vertelt ervan (vs. 11) en de psalmist roept in psalm 137 uit: *'HEERE, denk aan de Edomieten, aan de dag dat Jeruzalem viel, toen zij zeiden: Haal neer, haal neer die stad, tot op haar fundament!'* (Ps. 137:7). Edom is een bondgenootschap met Babel aangegaan. Er is geen betere manier om het broedervolk te doden dan met de machtige arm van de geweldige heerser van de Eufraat. Edom schijnt toen niet actief aan de belegering te hebben deelgenomen. Maar door vijandschap gedreven, probeert het een algehele versterking te veroorzaken om de vreugde te kunnen ervaren dat Jakob vernederd wordt. Helaas, het schijnt dat God Zijn hand van hen heeft afgetrokken! De kinderen

van Juda verlaten het Sierraadland en de geliefde stad, en treuren in het land van hun ballingschap. Maar toch – het woord van de Heer zal bestaan. *‘De meerdere zal de mindere dienen’*. Edom wordt vernederd! Obadja roept uit: *‘Zo zegt de Heere HEERE over Edom (...) Zie, Ik heb u klein gemaakt onder de heidenvolken; diep veracht wordt u. De overmoed van uw hart heeft u bedrogen’* (vs. 1-3). Juist die verheffing is voor God een gruwel. *‘Al verhief u zich als een arend, en al bouwde u uw nest tussen de sterren, ook vandaar zou Ik u neerbalen, spreekt de HEERE’* (vs. 4). Ja, het woord van de Heer zal bestaan!

Hij zal niet alleen oordelen over al zijn vijanden en de haters van Zijn volk. Hij zal de heerlijke, onvoorwaardelijke beloften, aan Abraham gedaan, vervullen. In Christus zijn al Zijn beloften ‘ja en amen’. De heerlijkheid van de Zoon van David zal gezien worden en het volk van de verkiezing, het zaad van Israël, zal met de Messias gezegend worden. Zij zullen niet altijd in ballingschap blijven en niet altijd in verstrooiing omzwerven op aarde. God heeft maar weinigen na de zeventigjarige ballingschap teruggevoerd in het land. Zij zijn de getelden voor Zijn aangezicht (Ezra en Nehemia). Maar eenmaal zal God alle stammen in het land terugbrengen. *‘Op die dag zal Ik oprichten de vervallen hut van David. Zijn scheuren zal Ik dichtmaken, en wat aan hem is afgebroken, zal Ik oprichten, Ik zal hem opbouwen als in de dagen van oude tijden af; zodat zij de rest van Edom in bezit zullen nemen, en alle heidenvolken waarover Mijn Naam is uitgeroepen, spreekt de HEERE, Die dit doet’* (Am. 9:11-12).

3. Edom's toekomst

Maar als God Zijn genade verheerlijken zal over Zijn volk, dan zullen allen, die Hem en Zijn volk vijandig zijn, tegen God opstaan. Alle volken zullen zich tegen Hem en de Gezalfde keren. De legerscharen zullen opkomen over de breedte van de aarde en Palestina zal het land zijn waar ze samenkomen. Jeruzalem zal de stad van de ontmoeting zijn want zij is de stad van de grote Koning. En in hun woede tegen God vinden we al die volken in het land van Edom verzameld. Edom heeft een bondgenootschap met de vijanden van Gods volk! Hoe verschrikkelijk woedt Ezau tegen Jakob! Zelf blijft hij in de achterhoede. Hij staat op de kruising van de weg om degenen van hen die ontkomen zijn, uit te roeien. Hij verrijkt zich met de buit. Hij wordt uitgeleid door zijn bondgenoten tot aan de grens, maar wordt door hen bedrogen. Zij zijn sterker dan Edom en doorzoeken zijn bezit op zoek naar zijn verborgen schatten! (Ob. 1:14, 7, 6). Hij verblijdt zich over de kinderen van Juda en zet een grote mond op, op de dag van hun benauwdheid (vs. 12). Maar de dag van de Heer is nabij.

Al die heidenen zullen vergelding ontvangen en Edom wordt een verschrikkelijk oordeel aangekondigd. *'Kom naar voren, heidenvolken, om te luisteren! Sla er acht op, natiën! (...) Want de grote toorn van de HEERE richt zich tegen alle heidenvolken, Zijn grimmigheid tegen heel hun legermacht (...) Want Mijn zwaard is dronken geworden in de hemel. Zie, het zal neerdalen op Edom, (...) Want de HEERE richt een offer aan in Bozra (hoofdstad van Edom), een grote slachting in het land Edom'* (Jes. 34:1-6).

Wie zal de pers van de toorn van God ingaan? Jesaja vraagt: *‘Wie is Deze Die uit Edom komt, in helrode kleding uit Bozra? (...) Ik ben het, Die spreek in gerechtigheid, Die machtig ben om te verlossen. Waarom is dat rood aan Uw gewaad? (...) Ik heb de pers alleen getreden; er was niemand uit de volken met Mij. Ik heb hen vertreden in Mijn toorn, hen vertrap in Mijn grimmigheid (...) Want de dag van de wraak was in Mijn hart, het jaar van Mijn verlossen was gekomen (...) Ik heb de volken vertrap in Mijn toorn’* (Jes. 63:1–6).

‘De HEERE heeft een rechtszaak met de volken; Hij zal een rechtszaak voeren met alle vlees’ (Jer. 25:31). *‘Edom zal worden tot een verschrikking (...) Zie, als een arend stijgt hij op, komt hij aanzweven, spreidt hij zijn vleugels uit over Bozra. Het hart van de helden van Edom zal op die dag zijn als het hart van een vrouw in barensnood’* (Jer. 49:17-22).

Wat een toekomst! Ons hart beeft, als we door de mond van zes profeten het oordeel over de kinderen van Ezau horen aankondigen. En hoe grijpt ons dit des te meer aan, als we de tent van Izak voor ons zien en ons de twee jongentjes voorstellen die spelen onder Rebekka’s toezien oog. Hoe verschillend is hun openbaring! Wat een onderscheid, ook in de toekomst van hun nageslacht!

Ezechiël roept uit: *‘Omdat Edom uit enkel wraakzucht gehandeld heeft tegen het huis van Juda (...) zal Ik Mijn hand tegen Edom uitstrekken (...) door de hand van Mijn volk Israël’* (Ezech. 25:12–14).

En opnieuw in Ezechiël 35:15: *‘Overeenkomstig uw blijdschap over het erfelijk bezit van het huis van Israël, omdat het verwoest is, zo zal Ik bij u doen. U, Seïrgebergte en heel Edom, zult geheel en al een woestijn worden! Dan zullen zij weten dat Ik de HEERE ben’.*

‘Edom zal worden tot een woeste wildernis vanwege het geweld tegen de Judeeërs: in hun land hebben zij onschuldig bloed vergoten. Maar Juda zal voor eeuwig blijven, Jeruzalem van generatie op generatie’ (Jl. 3:19, 20).

Jehova duldt de haat in het hart van Edom tegenover zijn broedervolk Israël niet Hij brengt vergelding over de handelingen van geweld, Hij vernedert hen om de *trotsheid* van hun harten en stoot neer wie zich tegen Zijn volk, dat Hem dierbaar is als Zijn oogappel, verheft.

Voor Israël breekt een mooie dag aan: *‘Verlossers zullen de berg Sion opgaan’* (Ob. 1:21). Zalig hij die in dit leven, Jakobs God ter hulpe heeft! Maar wee Edom! *‘Dan zal het huis van Jakob een vuur zijn, het huis van Jozef een vlam, en het huis van Ezau zal tot stoppels worden; zij zullen tegen hen ontbranden en hen verslinden, zodat er geen ontkomene zal zijn voor het huis van Ezau, want de HEERE heeft gesproken!’* (Ob. 1:18). Edom heeft, net als Babel, geen toekomst!

Ninevé

1. Haar ontstaan en bloei

In één van die grote vlakten in het Midden-Oosten, vlakbij de hof van Eden, waar Abraham is geboren en waar de ark blijft vastzitten op de berg Ararat, heeft eens *'de grote stad Ninevé'* gelegen. Wij mogen wel zeggen dat het één van de eerste grote steden is die gebouwd wordt.

Noach is een man van 700 jaar oud als men Ninevé bouwt. Zijn kinderen en kleinkinderen groeien rondom hem op en zonder twijfel heeft hij hun verteld van de ontzettende gevolgen van de zonde en van de grote watervloed, die vele duizenden mensen het leven heeft gekost.

Eén van zijn kleinzonen, Nimrod, schijnt geen aangenaam en vriendelijk karakter te hebben gehad, want zijn naam betekent 'oproerige'. Hij is op de nieuwe aarde, na de zondvloed, de eerste van wie wij lezen: *'Die begon een geweldenaar op de aarde te worden. Hij was een geweldig jager voor het aangezicht van de HEERE'* (Gen. 10:8, 9). Zijn levensbeginsel is hoogmoed. Hij streeft ernaar om een groot man te worden in de wereld. In het Oosten spreekt men vandaag de dag nog over hem als de eerste mens die een kroon droeg en 'koning' genoemd werd.

De Bijbel leert ons, dat: *'Het begin van zijn koninkrijk bestond uit Babel, Erech, Akkad en Kalne in het land Sinear. Uit dit land is Assur*

weggegaan en hij bouwde Ninevé (Gen. 10:11). Op de kaart van Azië zien we waar deze eerste en grote hoofdstad van de oudheid heeft gelegen. Aan de ene kant van de rivier de Tigris vindt men de nieuwere stad Mosul. Op een grote vlakte aan de overkant hebben de muren gestaan waarvan ik u nu wil vertellen. Noachs kleinzoon is begonnen om die te bouwen en Noach heeft dat ongetwijfeld gezien, omdat hij nog 250 jaar heeft geleefd na de grondvesting van Ninevé.

Laten wij eens een bezoek brengen aan de stad van de ‘geweldig jager’, 1500 jaar later. Als Nimrod daar voor het eerst komt, kan het niet veel meer geweest zijn dan een dun bevolkte vlakte, waar de sporen van de zondvloed nog duidelijk zichtbaar zijn. Maar wat een wonderlijke en ontzagwekkende indruk maakt zij na 15 eeuwen! Een reis van zestig mijl (drie dagreizen doorsnee volgens Jona 3:3) is nodig om haar heen te trekken. Haar muren zijn 100 voet hoog en op die muren zijn 1500 torens gebouwd om haar tegen de vijand te kunnen verdedigen. Elke toren is 200 voet hoog, terwijl de muren zo breed zijn dat er vier wagens naast elkaar op kunnen rijden. Acht jaar lang is er door 140.000 mensen aan gewerkt om Ninevé tot zo’n sterke en luisterrijke stad te maken. Bedenkend dat er 120.000 zijn die *‘het verschil tussen hun rechter- en hun linkerhand niet weten’* (Jona 4:11), d.w.z. de kinderen onder de 6 jaar, dan heeft de gehele bevolking bestaan uit ongeveer 2 miljoen mensen. Dat past bij de weidse bouw.

Wanneer wij langs de Tigris, die door de stad stroomt, wandelen dan zien wij prachtige paleizen en tempels, omringd door tuinen en terrassen, die tot aan de rivier lopen. Hoog daarboven, met terras op terras van gehouwen steen, verheft zich het majestueuze paleis van de koning. Gebeeldhouwde leeuwen van wit albast, met vleugels als

arenden, staan aan de beide zijde van de ingang. In de grote zalen zien wij stenen van verschillende kleuren, bedekt met opschriften, schitterend en glinsterend door de stralen van de Oosterse zon. Op de ene muur zijn voorstellingen van veldslagen, belegeringen en overwinningen geschilderd. Op de andere vindt men de afbeelding van de koning, omringd door zijn legeraanvoerders en hovelingen, terwijl de vijanden aan zijn voeten liggen. Op een derde ziet men de afbeeldingen van dieren en bloemen, met de schitterendste kleuren geschilderd. De vloer is geplaveid met marmeren mozaïek, terwijl de plafonds met ivoor en kostbare houtsoorten zijn ingelegd, en ondersteund worden door zilveren en gouden pilaren. Priesters en prachtig geklede hovelingen lopen rond. De tonen van de muziek dringen van tijd tot tijd tot ons door. Heerlijke geuren komen ons uit de koninklijke tuinen tegemoet. Strijdwagens en ruiters te paard vliegen door de straten en de roem van de 'grote stad' wordt overal vernomen. Zo is Ninevé.

Maar, helaas! die grote, prachtige, sterke stad is ook groot en sterk in de zonde. Haar goddeloze praktijk bereikt zo'n hoogte, dat de heilige en rechtvaardige God besluit haar te verdelgen als zij zich niet bekeert.

2. Nineve's bekering en nieuwe afwijking

Op een zekere dag, als de koning te midden van zijn hovelingen in zijn prachtig paleis zit, wordt hem de boodschap gebracht, dat het in de hele stad onrustig is. Een man in vreemde kleren, die zegt een Israëliet te zijn en zichzelf een profeet noemt, heeft sinds de

morgen door de straten geroepen: *‘Nog veertig dagen en Ninevé wordt ondersteboven gekeerd!’*

Het is Jona, de gezant van de ware en levende God, gezonden om de bewoners van Ninevé tot bekering te bewegen. En hij wordt niet tevergeefs gestuurd. De trotse harten worden gebroken. De Ninevieten bekleeden zich met zakken, doen as op hun hoofd en roepen een vasten uit, vanwege de last van hun vele en grote zonden. Ja, zelfs de koning staat op van zijn troon, doet zijn koninklijke kleding uit en bedekt zich met een zak en zit neer in de as. De koning vaardigt een bevel uit dat luidt: *‘Mens en dier, runderen en schapen, mogen niets eten, niet grazen en geen water drinken. Mens en dier moeten in rouwgewaden gehuld zijn en met kracht tot God roepen. Zij moeten zich bekeren, ieder van zijn slechte weg en van het geweld dat aan zijn handen kleeft. Wie weet zal God Zich omkeren, berouw hebben en Zijn brandende toorn laten varen, zodat wij niet omkomen.’* (Jona 3:7-9). De Heer hoort naar hun geroep en spaart Ninevé.

Hoe gelukkig zouden de Ninevieten geworden zijn, als zij verder geleefd hadden in de vreze Gods. Maar, helaas! hun berouw en goede voornemens gaan even snel voorbij als Jona's wonderboom. Negentien jaar later is Ninevé nog groter en prachtiger dan toen. Zij is de schrik van de hele wereld geworden. Haar tranen zijn nu opgedroogd en haar hoogmoed reikt tot aan de hemel. Een hooghartige monarch, die God niet vreest, zwaait er de scepter. Maar God besluit dat Hij *‘de vrucht van de trots van de koning van Assyrië en de glans van zijn hooghartige oogopslag zal vergelden’* (Jes. 10:12).

Wanneer een gelovig man koning van Juda is, komt Sanherib, die trotse en goddeloze vorst, met een ontzettend groot leger naar

Jeruzalem en lastert de God van Israël. De Ninevieten of Assyriërs zijn gelegerd voor de muren van Jeruzalem. Hun helmen glinsteren in de stralen van de zon. Ze zijn allemaal zeker van de overwinning op de volgende dag. Maar een engel van de Heer komt te middernacht en slaat het leger. 's Morgens liggen 185.000 mannen dood in de vlakte! De trotse koning keert vernederd en verslagen naar zijn stad terug. De Heer besluit zijn val volkomen te maken. Als hij op zekere dag zijn knieën buigt voor Nisroch, zijn god, slaan twee van zijn zonen, Adramelech en Sarezer, hem met het zwaard en hij valt dood in de tempel neer (Zie 2 Kon. 19:37). Onder de regering van Esar-Haddon, een derde zoon van Sanhérib, komt Ninevé weer tot haar vroegere luister en heerlijkheid, maar nog steeds leven de inwoners in allerlei gruwelen en kwaad. Ja, zij maken de maat van hun zonden vol. God zal haar laten ondervinden dat Hij met één woord al haar paleizen in puin kan laten storten en haar miljoenen als kaf voor de wind kan laten vergaan.

Onder de vele en grote zonden, waaraan Ninevé zich schuldig maakt, is er één die in het bijzonder Gods toorn opwekt en waarover het rechtvaardige oordeel komen moet. Deze zonde heeft het karakter gedragen van de stichter, de 'geweldige Nimrod', en openbaart zich in zelfverheffing, lust tot verdelgen en uitroeien en ontaardt in het smaden en verachten van Jahweh, de God van Israël (zie Jes. 10:5-15; 36:14-20).

3. Ninevé geoordeeld

In het dorpje Elkos, in Galiléa, woont tijdens de regering van koning Hizkia een profeet van God, Nahum. In zijn jeugd heeft hij een groot

aantal van zijn vrienden en nabestaanden door de koning van Assyrië in ballingschap zien wegvoeren. Hun huizen staan leeg en worden prijsgegeven aan de vijand of aan de tand des tijds. Wij kunnen ons zo voorstellen dat deze goede man vaak zeer treurig is, als hij denkt aan zijn onschuldige landgenoten die in een vreemd land zuchten zonder dat iemand hun enige verlichting kan brengen. De naam van deze profeet betekent: ‘Vertrooster’. God wil door hem de verdreven tien stammen vertroosten, door hun de val van Ninevé en het hele Assyrische rijk te voorspellen.

De man Gods begint zijn profetie met de woorden: ‘*De last van Ninevé*’. Dit is om hoorders en lezers voor te bereiden op de weeën en ellende, die over de goddeloze stad zullen komen. Wij willen enige voorzeggingen uitschrijven met de letterlijke vervulling erbij.

‘En door een overstromende vloed zal Hij een vernietigend einde maken aan zijn plaats’ (Nah. 1:8).

In het derde jaar van de belegering van Ninevé treedt de rivier de Tigris buiten haar oevers waardoor 20 el van de stadsmuur instort. Daardoor krijgt de vijand de gelegenheid om in de stad te komen en haar in te nemen. Dit is Nahum’s ‘*overstromende vloed*’.

‘Omdat zij vervlochten zijn als dorens, en dronken als dronkaards, zullen zij volledig verteerd worden, als dorre stoppels’ (1:10).

Het zal zijn op een tijd, dat de inwoners feest vieren en dronken zijn, dat zij ‘*vervlochten waren als dorens*’. Terwijl de legers van de Ninevieten een groot feest vieren en hun overwinningen herdenken, doen de Meden een aanval en richten een grote slachting onder hen aan. Hierdoor gaat Nahum’s tweede profetie in vervulling.

‘Roof zilver, roof goud! Er komt geen einde aan de voorraad: de rijkdom aan allerlei kostbare voorwerpen! Leeg, leeggeplunderd, verwoest’ (2:9-10).

Een grote hoeveelheid zilver en goud en andere schatten zullen worden weggenomen. De overwinnaar neemt een grote hoeveelheid goud en zilver met zich mee naar zijn koninklijke residentie Achmetha.

‘De poorten van uw land zullen voor uw vijanden wijd geopend worden. Vuur zal uw grendels verteren (...) Vuur zal u daar verteren, het zwaard u uitroeien, het zal u verteren als de treksprinkhanen’ (3:13, 15).

Vuur en water zullen de verwoesting helpen bevorderen. *‘Vuur zal uw grendels verteren’*. De koning van Ninevé gaat naar zijn paleis, als hij ziet dat zijn stad is ingenomen, en verzamelt in allerijl zijn rijkdommen, schatten en dienstknechten. Hij steekt zijn paleis in brand en komt met al de zijnen om in de vlammen.

‘Uw hovelingen zijn als de veldsprinkhanen, uw ambtenaren als een sprinkhanenzwerm die zich op de omheiningen legert op koude dagen. Gaat de zon op, dan vliegen zij weg, zonder dat hun verblijfplaats bekend wordt. Waar zijn zij gebleven?’ (3:17. Zie ook Zefanja 2:15).

De verwoesting zal *volkomen* zijn. Hoewel hun menigte is als sprinkhanen, toch zal de stad geheel in een puinhoop veranderen, zo dat haar plaats niet meer bekend is.

Nadat Nebukadnezar Babylon gebouwd heeft, wordt Ninevé niet meer genoemd. Vele honderden jaren lang is er strijd onder de geschiedschrijvers over waar haar ruïne is. De Tigris stroomt weer als vroeger door woeste vlakten, waar eenmaal Ninevé’s paleizen hebben

gestaan die de bewondering van de wereld hebben gewekt. Ziedaar de vervulling van Nahums woorden: *‘Zonder dat hun verblijfplaats bekend wordt. Waar zijn zij gebleven?’*. *‘Hij zal Ninevé tot een woestijn maken, dor als een woestijn’*, zegt Zefanja. *‘In het midden ervan zullen kudde neerliggen, allerlei in groepen levende dieren’* (Zef. 2:13, 14).

Is er dan al enig vooruitzicht, dat deze dingen zullen gebeuren? O, nee! Net zoals in de tijd van Noach nog niets van de aanstaande zondvloed te zien is. Hoe velen zullen de profeet Nahum voor een dwaas hebben gehouden! ‘Wat!? Ninevé, die koningin van de steden, die grote en machtige stad, zal vergaan!? Nee, dit is onmogelijk, geheel onmogelijk!’ zal wel het antwoord op de verontrustende profetie van de man uit Galiléa geweest zijn. Maar het is Gods Woord, en dus moet het wel waar zijn. En 150 jaar nadat Nahum geprofeteerd heeft - als de man al lang in zijn graf ligt - valt de grote en machtige stad Ninevé. De legers van de Babyloniërs trekken tegen haar op en nemen haar in.

De profetie van Nahum is letterlijk vervuld geworden. En zo zullen alle voorzeggingen van het Oude en Nieuwe Testament in vervulling gaan. Geen jota of tittel van Gods Woord zal voorbijgaan. Bedenk dit wel, u die dit artikel leest! Want ook voor u staan vele woorden in de Bijbel, waarover u misschien regelmatig glimlachend de schouders hebt opgehaald, maar die eens allemaal waarheid blijken te zijn. Denk aan de ernstige woorden van de apostel Paulus, dat de Heere Jezus van de hemel geopenbaard zal worden *‘met de engelen van Zijn kracht in vlamvend vuur, als Hij wraak brengt over hen die God niet kennen en over hen die het evangelie van onze Heer Jezus niet gehoorzamen. Zij zullen als straf lijden het eeuwig verderf verwijderd van het aangezicht*

van de Heer en van de heerlijkheid van Zijn sterkte' (2 Tess. 1:8, 9). Als u nog niet bekeerd bent, o haast u dan, voor die grote en vreselijke dag van de Heer komen zal, waarop Hij het oordeel zal uitoefenen over allen die Hem ongehoorzaam zijn geweest.

4. Een woord van Philip Mauro

Wat de mensen nodig hebben is geen zedelijkheid, maar leven; niet eervol te sterven, maar de gave van het eeuwige leven te ontvangen; niet een behoorlijke begrafenis te krijgen, maar een weg te vinden dat uit dit rijk van de dood leidt. Tal van mensen hebben plannen uitgevoerd tot verheffing van de mensheid, maar slechts één Mens is er, die ons het eeuwige leven aanbiedt of ooit aanbood. Nooit heeft enig ander gezegd: *'Ik ben de opstanding en het leven; wie in Mij gelooft, zal leven, ook al sterft hij; en ieder die leeft en in Mij gelooft, sterft geenszins in eeuwigheid'* (Joh. 11:25, 26). Hij alleen noemt Zichzelf een *'Bron van Levend Water'* (Jer. 2:13; Joh. 4:14 en 7:38) en spreekt tot allen die de dorst van de dood lijden: *'Als iemand dorst heeft, laat hij bij Mij komen en drinken!'* (Joh. 7:37).

Filistéa

‘Hij zal beginnen Israël te verlossen uit de hand van de Filistijnen’

Richteren 13:5

Deze woorden, door een engel van de Heer gesproken tot de moeder van Simson, doen ons ongetwijfeld vragen: wie en wat zijn de Filistijnen? Waar wij bij het licht van Gods Woord al naar Babel, Edom en Ninevé hebben gekeken in de vorige hoofdstukken, is het nu ons voornemen om de Filistijnen te beschrijven, en de gedachten van God over dit volk te delen.

1. Ontstaan

Filistijn, dat zeggen wil landverhuizer, vreemdeling of zwerver, is de juiste benaming voor hem, die volgens Gen. 10:13 en 14, nakomeling is van Mizraïm. Egypte is dus oorspronkelijk zijn vaderland. Vanuit Egypte zijn de voorouders van de Filistijnen hoogst waarschijnlijk naar het eiland Kreta (dat voorheen Kaftor heette) verhuisd. Daarna zijn ze vanaf Kreta over de Middellandse zee gevaren en hebben zich gevestigd aan de zuidwestelijke oever van het land Kanaän. Ze hebben, volgens Deut. 2:23, *‘de Avvieten, die tot aan Gaza in dorpen woonden, weggevaagd en zijn in hun plaats gaan wonen’*. Het is niet duidelijk wanneer dit precies gebeurd is, maar tijdens het leven van Abraham bestaat er een Filistijns koninkrijk te Gerar, en ten tijde

van Mozes zijn zij zelfs tot de grenzen van Egypte doorgedrongen. Doordat hun macht groeit en hun roem al hoger en hoger stijgt, zijn zij de gevreesde strijdlustigen. Het acht God, uit tedere liefde tot Zijn verlost volk Israël, raadzaam de verlost en uit Egypte *‘langs de weg door de woestijn naar de Schelfzee’* te leiden. Wij lezen immers in Exodus 13:17: *‘Toen de farao het volk had laten gaan, is het gebeurd dat God hen niet leidde langs de weg door het land van de Filistijnen, hoewel dat korter was. Want God zei: Anders zal het het volk berouwen bij het zien van oorlog en wil het naar Egypte terugkeren’*. In die tijd vormen zij een staat van vijf vorstendommen, n.l. Asdod, Askelon, Ekron, Gad en Gaza.

2. Tijdens Richteren

We lezen niet dat in de tijd van Jozua de Filistijnen zich tegen Israël vijandelijk opstellen, maar in het tijdvak van de Richteren zoveel te meer. Israël woont ruim een eeuw in het land van de Heer, wanneer de Filistijnen beginnen met strooptochten. Zij worden echter door de richter Samgar teruggedreven, waarbij hij 600 man doodt met een prikstok voor de ossen (Richt. 3:31).

Bijna twee eeuwen later, als de afgoderij in Israël zijn hoogtepunt bereikt heeft — men vereert dan zeven verschillende afgoden — laat God toe dat de Filistijnen over Israël heersen (zie Richt. 10:6-8). Deze overmacht, welke zich tot een bijna vernietigende heerschappij ontwikkelt, duurt 40 jaar (Richt. 13:1; 14:4; 15:11). Door Simson lijden zij wel verschillende zware nederlagen, maar toch duurt de tijd van de Filistijnen nog 20 jaar (Richt. 15:20). Ezechiël 16:27

en 57 herinneren nog aan hun onbeperkte heerschappij over het hele Westelijke-Jordaan land. De pogingen van Israël om zich van hun juk te ontdoen, leiden bij de Filistijnen slechts tot nieuwe overwinningen. Zelfs de ark van het verbond valt hun in handen waardoor zij denken de God van Israël zelf te hebben overwonnen (1 Sam. 4:8). Maar al gauw willen zij zich daarvan ontdoen (1 Sam. 5:6). Door het besliste optreden van Samuël wordt hun overmacht verbroken. Het land blijft lange tijd vrij van de Filistijnen en ook de steden langs de grenzen worden hen ontnomen (1 Sam. 7:7-14). Later worden er weer enige garnizoenen op Israëls gebied gelegerd (1 Sam. 10:5; 13:3), die echter ook weer verslagen worden. David verslaat de Filistijnen en onderwerpt ze (2 Sam. 8:1).

3. In de tijd van Samuël en de Koningen

Ten tijde van Saul zijn de Filistijnen van hun nederlaag gekomen en bezitten zij grote, wel toegeruste legers. Israël heeft zich in de vreedstijd, onder Samuël, niet op oorlog voorbereid en is helemaal onwend aan de bewerking van ijzer, ook voor vreedzame doeleinden. *‘Nu was er in heel het land Israël geen smid te vinden’* (1 Sam. 13:19). De Filistijnen kijken met trotse verachting op de ontwapende burenen. Zij denken die vanuit een versterkte legerplaats midden in het Israëlitisch gebied straffeloos te kunnen beheersen (1 Sam. 13:4). Als Jonathan, even gelukkig als moedig, de Filistijnen overrompelt, trekt er een ontzaglijk leger van de Filistijnen op en een groot deel van de Israëlitische mannen is zelfs genoodzaakt tegen hun eigen volk te strijden (1 Sam. 14:21). Maar als Jonathan met zijn wapendrager alleen een rots, waarop een post van de Filistijnen zich onaantastbaar

waant, beklimt, heeft hij voor ze het doorhebben 20 van hen heeft gedood. Daardoor komt er zo'n ontzag voor God over het zorgeloze leger van de Filistijnen (1 Sam. 14:15), dat zij in woeste vlucht uit elkaar stuiven. Zo wordt een volkomen nederlaag, slechts door de onbezonnen, eigenmachtige ijver van Saul, verhinderd. Saul gunt zijn leger geen rust en daardoor zet hij het leven van zijn zoon Jonathan op het spel.

Lange tijd zijn alle pogingen van de Filistijnen, om hun vroegere heerschappij te herwinnen, vergeefs (1 Sam. 14:47 en 52). Totdat zij, in het voordeel omdat er regelmatig een boze geest over Saul komt, een inval in Juda doen. Vooral door de kracht en de ontzagwekkende wapenrusting van Goliath jagen zij Israël schrik aan. De belofte, om zich bij een ongunstige afloop van de tweestrijd aan Israël te onderwerpen, hebben ze niet gehouden. Zij hebben echter wel een grote nederlaag geleden door de onverwachte val van hun held en hun rijk toegerust legerkamp wordt geplunderd (1 Sam. 17:53).

Zolang de legers van Saul door David worden aangevoerd, kunnen de Filistijnen tegen zijn moed en beleid niets uitrichten (1 Sam. 18:30; 19:8). Als Saul echter zijn macht gebruikt om zijn trouwste dienaar te achtervolgen, wagen zij herhaaldelijk strooptochten. Die worden ten dele door David, en ten dele door Saul zelf afgeslagen. Hoewel David echter de bescherming, die hij eerst alleen (1 Sam. 21:10), en later met zijn gewapende bende bij de Filistijnen vindt (1 Sam 27:2), niet tegen zijn eigen volk wil gebruiken, zijn de Filistijnen toch verzekerd van de overwinning door het toenemend verval van de macht van Saul. Na de beslissende slag, waarbij Saul en zijn zonen omkomen (1 Sam. 31 en 1 Kron. 10), bezetten zij een deel van het Israëlitisch

gebied. Het verzwakte, en tegen zich zelf verdeelde volk, kan geen tegenstand bieden (1 Kron. 10:7), totdat de algemene erkenning van David als koning hen weer naar de wapens doet grijpen. Nu is Jahweh met Zijn gezalfde, met David.

De Filistijnen worden herhaaldelijk verslagen en laten een onnoemelijk grote buit achter, waar onder ook hun afgoden. Ze worden uit hun legerplaats op de heuvel Meteg-Amma verdreven (2 Sam. 8:1). Zij verliezen ook de stad Gath met het omliggend gebied (zie ook 2 Sam. 5:17 vv.; 8:12; 1 Kron. 18:1). Evenals alle omliggende volken, moeten ook zij David huldigen als zij niet zijn krachtige arm willen voelen. Overeenkomstig het ridderlijke karakter van David vormt hij uit de Filistijnen zijn lijfwacht (de Krethi en Plethi). Deze blijven hem ook in dagen van tegenspoed en ongeval trouw (2 Sam. 15:18).

Pas tegen het einde van de regering van David wagen de Filistijnen, wier reuzengeslacht zich steeds vermenigvuldigt, vier op elkaar volgende ondernemingen tegen Davids rijk en zijn persoon. Maar zij kunnen tegen de dapperheid van de helden van David niets uitrichten omdat ieder van hen een reus verslaat (zie 2 Sam. 21:15; 23:9; 1 Kron. 11:13; 20:4). Waar echter Simson begint *'Israël te verlossen uit de hand van de Filistijnen'*, is het David die dit voltooid. En als Salomo regeert zijn alle vijanden onderworpen, óók de Filistijnen (1 Kon. 4:21; 2 Kron. 9:26).

Na de splitsing van Israël wordt er 26 jaar lang om de Filistijnse stad Gibbeton gestreden, door verschillende koningen (1 Kon. 15:27; 16:15). Het is echter allemaal zonder resultaat. Vanaf Josafat, die de Filistijnen schattinglaat betalen (2 Kron. 17:11), wisselen het oorlogssucces en de afhankelijkheid elkaar geregeld af, naarmate

de koningen van Juda God vrezen of onteren. De Heer gebruikt de Filistijnen, evenals in de dagen van de Richteren, als werktuigen van Zijn gerechtigheid tegen Juda (2 Kron. 21:16; 28:18) en tegen Israël (Jes. 9:11). Door Uzzia wordt daarentegen hun macht verbroken (2 Kron. 26:6 en 7) en hun overmoed door Hizkia gestraft (Jes. 14:28 vv.; 2 Kon. 18:8). Er worden hun echter nog veel zwaardere oordelen door andere volken toegebracht om hun afgoderij en óók vanwege hun hoogmoedige, vijandige en wraakzuchtige gezindheid tegen Israël, Gods volk (zie Ezech. 25:15, Am. 1:6-8, Zef. 2: 4-6). Jahweh heeft deze oordelen, deels door Nebukadnezar, deels door Alexander de Grote laten komen (Jer. 47 en Zach. 9:5-8).

4. Haar toekomst

Tot zover de geschiedenis van de Filistijnen. Heeft dit volk ook nog een toekomst?

Op deze vraag moeten wij hetzelfde antwoord geven als op die betreffende Babel, Edom en Ninevé. Evenals genoemde volken geen toekomst hebben, zo ook de Filistijnen niet. Wij hoeven slechts een blik te werpen op de kaart van het Heilige Land met, volgens Ezechiël 47 en 48, de verdeling van het erfdeel van de stammen van Israël. We zullen dan tevergeefs naar de Filistijnen zoeken.

Wat zegt ons het Goddelijk profetisch woord? Jesaja zegt: *‘Efraïm (het tienstemmenrijk) zal niet langer jaloers zijn op Juda (het tweestammenrijk), en Juda zal Efraïm niet meer in het nauw drijven’* (Jes. 11:13). Die twee delen zullen, zoals de twee stukken hout in Ezechiëls hand, tot één hout gemaakt worden (Ezech. 37:19). Zij

zullen één worden en *‘zij zullen op de schouder van de Filistijnen neerstrijken in het westen, samen zullen zij de mensen van het oosten uitplunderen’* (Jes. 11:14).

Zoals hierboven gemeld, heeft Jahweh het zwaard van het oordeel over de Filistijnen doen ontwaken. *‘Omdat de Filistijnen in wraakzucht handelden en met hartgrondig leedvermaak wraak namen door verderf te zaaien, gedreven door een eeuwige vijandschap’* (Ezech. 25:15).

Door de mond van de profeet Amos heeft Jahweh moeten getuigen: *‘Vanwege drie overtredingen van Gaza, ja, vanwege vier, zal Ik er niet op terugkomen, omdat zij Mijn volk volkomen in ballingschap gevoerd hebben om hen uit te leveren aan Edom. Daarom zal Ik vuur werpen binnen de muren van Gaza; dat zal zijn paleizen verteren. Ik zal de inwoner uitroeien uit Asdod, en de scepterdrager uit Askelon. Ik zal Mij tegen Ekron keren, zodat de rest van de Filistijnen zal omkomen, zegt de Heere HEERE’* (Am. 1:6-8).

Obadja profeteert dat de Filistijnen een ‘erfelijke bezitting’ zullen zijn voor hen, die in ‘de laagte’ wonen (SV). Wij vinden daar de stammen ten zuiden van het heiligdom: Benjamin, Simeon, Issaschar, Zebulon en Gad.

Door de profeet Zefanja wordt dit bevestigd met de volgende woorden: *‘Wee u, bewoners van het gebied aan de zee, volk van Kretenzers! (Cherétim²). Het woord van de HEERE is tegen u, Kanaän, land van de Filistijnen! Ik zal u verdelgen, zodat er geen inwoner meer is. Het gebied aan de zee zal worden tot weiden met putten voor herders en kooien voor kleinvee. En het gebied zal zijn voor het overblijfsel van*

---

2 Hoogstwaarschijnlijk de bewoners van Kreta. Zie ook Ezech. 25:16.

het huis van Juda, zodat zij daarin zullen weiden. 's Avonds zullen zij in de huizen van Askelon neerliggen, want de HEERE, hun God, zal naar hen omzien en een omkeer in hun gevangenschap brengen' (Zef. 2:5-7).

'Askelon zal het zien en bevreesd zijn, evenals Gaza, en het zal hevig beven, ook Ekron, omdat zijn verwachting wordt beschaamd. De koning zal uit Gaza verdwijnen en Askelon zal onbewoond zijn. De bastaard zal in Asdod wonen; Ik zal de trots van de Filistijnen uitroeien' (Zach. 9:5,6).

Als dit allemaal helemaal vervuld zal zijn, lezen we in Psalm 60 en 108 dat *'God heeft gesproken in Zijn heiligdom, daarom zal ik van vreugde opspringen'*. Waarom is er zo'n vreugde in het hart van God? Het antwoord hierop is: *'Ik zal Sichem verdelen, het dal van Sukkoth zal ik opmeten. Gilead is van mij, Manasse is van mij, Efraïm de bescherming voor mijn hoofd, Juda is mijn wetgever. Moab is mijn waskom, op Edom zal ik mijn schoen werpen. Juich over mij, Filistea!'*³. Dan zullen *'Uw beminden (Israël en Juda) gered worden'* (Ps. 60:7; 108:7). Het snoer van de erfenis wordt getrokken over het hele land, zoals Mozes, de man van God, het eenmaal van de hoogte van Pisga heeft mogen aanschouwen.

Israël neemt de luit en harp, om Jahweh te loven onder de volken en te psalmzingen onder de natiën. Gods volk erkent Zijn goedertierenheid en waarheid. Zij hebben leren ondervinden, dat het heil van de mensen ijdelheid is, en tevens dat God alleen hun kracht is en dat Hij de tegenstanders verslagen heeft (Ps. 108:3-5 en 13, 14).

---

3 Overal in de Schrift, waar men Palestina' leest, moet het zijn 'Filistea'. Luther heeft dit altijd zo, evenals ook de uitgave van de Heilige Schrift, welke in Duitsland als 'die Elberfelder Übersetzung' gekend en erkend is.

Moab

'In later tijd echter, spreekt de HEERE, zal ik een omkeer brengen in de gevangenschap van Moab'.

Jeremia 48:47

'De eerstgeborene baarde een zoon en gaf hem de naam Moab. Hij is de vader van de Moabieten, tot op deze dag'.

Genesis 19:37

Deze woorden herinneren ons aan de schandelijke oorsprong van een volk dat zoveel invloed heeft gehad op de geschiedenis van Israël. En in de toekomst zal het weer nauw met Gods aardse volk verbonden zijn.

1. Ontstaan

Israël stamt uit Abraham; Moab stamt uit Lot. Maar zoals Lot een heel andere weg bewandeld heeft dan zijn oom Abraham, zo verschilt ook de geschiedenis en het pad van de twee volkeren hemelsbreed, ondanks dat ze uit zulke nauw verwante stamvaders voortgekomen zijn. Moab heeft wel gewoond op de grens van Israël, maar het is steeds Israëls verklaarde vijand en openbare tegenstander.

De Moabieten wonen ten Oosten van de Dode zee, nadat ze het reuzenvolk van de Emieten hebben verdreven (Deut. 2:10). God heeft hun deze woonplaats gegeven. *‘De Arnon vormde de grens van Moab’* (Richt. 11:18). Mozes heeft eenmaal het bevel van de Heer gekregen: *‘Breng Moab niet in het nauw en ga niet de strijd met hen aan, want van hun land zal Ik u niets in bezit geven. Ik heb Ar namelijk aan de kinderen van Lot in bezit gegeven’* (Deut. 2:9).

Aan de overzijde van de Arnon wonen de stammen Gad en Ruben. Israël heeft het gebied van Moab gemedan op de reis naar Palestina. *‘Zij kwamen echter niet binnen de grens van de Moab’*, maar *‘sloeg zijn kamp op aan de overzijde van de Arnon’*. Hun verzoek aan Sihon, de koning van de Amorieten is: *‘Laat ons toch door uw land trekken’*. Maar Sihon is de oorlog tegen het volk van God begonnen en de Heere, de God van Israël, geeft Sihon met al zijn volk in de hand van Israël. *‘Zij namen heel het gebied van de Amorieten in bezit, vanaf de Arnon tot aan de Jabbok, en van de woestijn tot aan de Jordaan’* (zie Richt. 11).

Uit het verbod, om niet over de grenzen van Moab te trekken, blijkt Gods zorg voor Zijn volk. God voorziet het gevaar dat de Israëlieten zich zullen vermengen met de afgodendienaars. En hoe scherp de scheidingslijn getrokken moet worden, blijkt wel uit Deut. 23:3: *‘Een Ammoniet of Moabiet mag niet in de gemeente van de HEERE komen; zelfs hun nakomelingen van de tiende generatie mogen tot in eeuwigheid niet in de gemeente van de HEERE komen’*. Maar de boze raad van Bileam, die Israël niet vervloeken kan, kan het wel door zijn misleidende raad voor een deel verontreinigen en verderven. Het treurige gevolg is dat Israël zijn, door Jahweh voorgeschreven,

afzondering vergeet en zich met de kinderen van Moab in afgoderij vermengt. Denken we aan de verootmoedigende geschiedenis van Numeri 25. *‘Het volk begon hoererij te bedrijven met de dochters van Moab. Die nodigden het volk uit bij de offers aan hun goden, en het volk at en boog zich voor hun goden neer’*. In het voornemen van God kan niemand, ook geen Bileam, verandering brengen. De vloek die door Balak, de vorst van de Moabieten, over Israël uitgelokt is komt neer op het hoofd van de vloeker zelf. En het ernstige woord, eenmaal tot Abraham gesproken, wordt vervuld: *‘Wie u vervloekt, zal Ik vervloeken’* (Gen. 12:3). Bileams lippen spreken die vloek uit: *‘Er zal een ster uit Jakob voortkomen, er zal een scepter uit Israël opkomen; hij zal de flanken van Moab verbrijzelen’* (Num. 24:17).

Hoe beschamend is het voor het volk van God, dat de Moabieten door de Heere worden gebruikt als een tuchtroede om Israël te kastijden. *‘Maar de Israëlieten deden opnieuw wat slecht was in de ogen van de HEERE. Toen maakte de HEERE Eglon, de koning van Moab, sterk tegen Israël, omdat zij deden wat slecht was in de ogen van de HEERE. En hij verzamelde de Ammonieten en de Amalekieten bij zich en ging op weg. Hij versloeg Israël en zij namen de Palmstad in bezit. En de Israëlieten dienden Eglon, de koning van Moab, achttien jaar’* (Richt. 3:12-14). Eglon eist een schatting, maar gaat daarbij zo ver, dat de afgoden van de Moabieten een plaats krijgen binnen de grenzen van het land om de God van Israël te honen. Hier gaat de tuchtroede het gestelde doel voorbij en daarom wordt zij op haar beurt verbroken. Zo is het overal in de Schrift. God verwekt een Eglon om Zijn volk te tuchtigen en daarna een Ehud om de roede te verbreken. *‘En Ehud kwam naar hem toe (...) Toen zei Ehud: Ik heb een woord van God voor u (...) Toen strekte Ehud zijn linkerhand uit, nam het zwaard van zijn*

rechterheup en stak het in zijn buik (...) En zie, hun heer lag dood op de grond. Israël behaalt een overwinning op Moab en we lezen: *‘Zo werd Moab op die dag onder de hand van Israël vernederd*’ (Richt. 3:20–30).

2. Ruth

We zien Gods genade treffend in de geschiedenis van Ruth, de Moabitische.

Deze vreemdelinge richt zich op de vrijmachtige genade van God. Zij verlangt niets en zij eist nog minder. Ze heeft alleen de wens dat zij in het land van de Heer mag wonen onder de vleugels van de Almachtige. ‘Uw God is mijn God’. En hoe wonderlijk openbaart Gods genade zich aan haar. De wet krijgt haar eis: Ruth wordt gelost. En dan kan de genade heersen. Ze wordt ingelijfd bij het volk van God en de getuigen, de oudsten, spreken: *‘Moge de HEERE deze vrouw, die in uw huis komt, maken als Rachel en Lea, die beiden het huis van Israël gebouwd hebben*’(Ruth. 4)

Dit liefelijk toneel is een heerlijk voorspel van wat in de toekomst zal gebeuren. Jesaja profeteert daarvan en zegt: *‘Laat de vreemdeling die zich bij de HEERE gevoegd heeft, niet zeggen: De HEERE heeft mij geheel en al van Zijn volk gescheiden (...) En de vreemdelingen die zich bij de HEERE voegen om Hem te dienen en om de Naam van de HEERE lief te hebben, om Hem tot dienaren te zijn; allen die de sabbat in acht nemen, zodat zij hem niet ontheiligen, en die aan Mijn verbond vasthouden: hen zal Ik ook brengen naar Mijn heilige berg, en Ik zal hen verblijden in Mijn huis van gebed. Hun brandoffers en hun slachtoffers zullen*

welgevallig zijn op Mijn altaar. Want Mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden voor alle volken' (Jes. 56:3, 6, 7).

Ruth, de Moabitische, ervaart op treffende wijze hoe de genade van God kan werken. Zij heeft het grote voorrecht de moeder te worden van Obed, de vader van Isaï, de vader van David. Uit haar wordt derhalve het huis van David gebouwd en uit haar is, wat het vlees aangaat, de Zoon van David, onze hoog geloofde Heer Jezus Christus (Matt. 1:5 enz.). Maar als volk behoudt Moab de plaats die het is aangewezen; in zijn doen en laten blijft het een vijandig volk.

3. Tijdens de koningen

Saul strijdt ook tegen Moab en straft het (1 Sam. 14:47). David maakt dit volk schatplichtig. *'Hij mat hen af met een meetsnoer, waarbij hij hen op de grond deed neerliggen. Hij mat met twee snoeren om te doden, en met één snoer in zijn volle lengte om in leven te laten'*. Moab is - zo heeft iemand opgemerkt - de hoogmoedige vijand, die zich tegen God en Zijn Gezalfde verheft; het wrede volk zonder medelijden voor Israël. David vernietigt twee derde van hen, maar bewijst genade aan een overblijfsel, dat hij in het leven laat.

De Moabieten moeten belasting blijven betalen, ook na Salomo's regering. Ze zijn na de scheuring van het rijk onderworpen aan het tienstammenrijk en blijven dat tot aan Achabs dood. *'Moab kwam na de dood van Achab tegen Israël in opstand'* (2 Kon. 1:1). Dit is voor Israël een groot verlies. De belasting bedraagt 100.000 lammeren en een gelijk getal rammen met de wol. Deze schade wilde Joram, Achabs zoon en opvolger van Ahazia, niet lijden. Vandaar dat hij

in een verbond met Juda's koning, Josafat, en de koning van Edom tegen de Moabieten optrekt. Bij die gelegenheid spreekt Elisa om Josafats wil: *'Maak dit dal vol geulen'*. We weten wat er gebeurd is. De Moabieten zien het water rood als bloed en denken dat de koningen elkaar uit jaloersheid verslagen hebben. Daarop werpen ze zich op de vermeende buit. Ze worden echter verslagen en Moab wordt verwoest. Zelfs in de vesting Kir-Hareseth kunnen zij zich niet staande houden (2 Kon 3).

Deze nederlaag willen de Moabieten niet ongewroken laten. Ze vormen nu op hun beurt een driemanschap dat later nog versterkt wordt. Samen met de Ammonieten en Edomieten (die van het gebergte Seïr), werpen zij zich op Josafat, de koning van Juda. Deze zoekt geen hulp in Israël, maar spreekt de mooie woorden: *'Op U zijn onze ogen gericht'*. Door Jahweh vertroost en uitgeholpen, behaalt hij een schitterende overwinning, zonder dat hij een pijl schiet. Het bondgenootschap van de drie volken wordt verteerd door onderlinge strijd en hij voert een overvloedige buit mee, als treffend bewijs van Gods hulp. En het dal, waar zij God hebben geloofd, noemen ze Emek-Beracha, d. i. dal van de zegening (2 Kron. 20).

En zo is de geschiedenis van Moab er één van vernedering en verheffing. Vernederd door God en verheven door eigen kracht. Het land heeft bronnen van welvaart en schijnt rijk geweest te zijn aan vette weiden, wijnbergen, vruchtbomen en vruchtbare akkers. Maar het heeft Moab tot hoogmoed gebracht. *'Wij hebben gehoord – zegt Jesaja – 'van de trots van Moab, dat zeer hoogmoedig is, van zijn hoogmoed, zijn trots en zijn overmoed; zijn holle praat is niet gepast! Daarom zal Moab over Moab weeklagen, allen zullen zij weeklagen.'*

Aan de rozijnenkoeken van Kir-Hareseth zult u zuchtend terugdenken, volkomen verslagen' (Jes. 16:6, 7).

Als we de geschiedenis van Moab verder volgen, dan weten we dat ze opnieuw een inval hebben gedaan in het land van Israël onder de nakomelingen van Jehu (2 Kon. 13:20). Maar ze kunnen hun grenzen niet verder naar het Noorden verleggen voordat de Rubenieten en Gadieten in ballingschap zijn weggevoerd door Tiglath Pilezer. Na deze wegvoering hebben ze zich over het gehele Over-Jordaanse uitgebreid en geen barmhartigheid betoond aan de achtergebleven Joden. Jesaja smeekt: *'Laat onder u Mijn verdrevenen verblijven, Moab; wees voor hen een schuilplaats tegen de verwoester. Als de onderdrukker omgekomen is, als het gedaan is met de verwoesting, als de vertrappers weggevaagd zijn van de aarde'* (Jes. 16:4). Zij hebben zich vrolijk gemaakt over de val van Israël, doen hun voordeel met diens ongeluk en genieten van de vruchten van het mooie land, zonder te vragen naar de Heer van dat land. Daarom komt Gods oordeel over Moab. Het wordt verschillende keren aangekondigd, ja al drie jaar van te voren specifiek genoemd (Jes. 16:14). Salmaneser, de koning van Assyrië, trekt door het gebied van de Moabieten en veroverd het voordat hij Samaria belegert (2 Kon. 17:5).

Later is Moab schatplichtig geworden aan Nebukadnezar. Deze gebruikt de benden van de Moabieten om zijn leger te versterken in de strijd tegen Jeruzalem. Allen worden nu onderworpen aan de machtige heerser uit Babel. Jeremia stuurt boodschappers naar hun vorsten met het woord: *'Ik heb al deze landen gegeven in de hand van Nebukadnezar, de koning van Babel, Mijn dienaar(...) Alle volken zullen hem, zijn zoon, en zijn kleinzoon dienen, totdat ook voor zijn*

land de tijd komt dat machtige volken en grote koningen zich door hem laten dienen' (Jer. 27:6, 7). Ook de koning van Moab ontvangt deze boodschap. De grenzen zijn derhalve door de wereldheerser uitgewist, zodat we niet verwonderd moeten zijn dat we kinderen van Israël vinden in het land Moab. Jeremia maakt daarvan melding in de geschiedenis van Gedalia (Jer. 40:11). Nadat de Joden uit de ballingschap zijn teruggekeerd, hebben ze zich vermengd met de Moabieten. Ja, we lezen zelfs dat vorsten onder hen zich Moabitische vrouwen hebben verkozen (zie Ezra 9 en Neh. 13).

4. Moab's toekomst

Er zijn veel ernstige profetieën uitgesproken tegen Moab. De psalmist Asaf en de profeten Jesaja, Jeremia, Ezechiël, Amos en Zefanja, laten hun bedreigingen in de Naam van de Heer horen. En wanneer we al die profetieën aandachtig lezen, dan zien we bij allemaal, aan de kant van de Moabieten, de hovaardij en de verachting van Gods volk. Dat is een ernstige les! Wie Gods volk aanraakt, raakt zijn oogappel aan. Van de vijf profeten halen we slechts Zefanja aan. Hoe ernstig klinkt zijn woord: *'Ik heb de smadelijke woorden van Moab gehoord en de beschimping door de Ammonieten, waarmee zij Mijn volk gesmaad hebben, zich verheven hebben tegen hun gebied. Daarom, zo waar Ik leef, spreekt de HEERE van de legermachten, de God van Israël: Voorzeker, Moab zal als Sodom worden en de Ammonieten als Gomorra: een distelveld, een zoutgroeve en een woestijn tot in eeuwigheid! De rest van Mijn volk zal hen plunderen, het overblijfsel van Mijn volk zal hen in erfelijk bezit nemen. Dit overkomt hun vanwege hun trots, omdat zij*

zich al honend verheven hebben tegen het volk van de HEERE van de legermachten' (2:8–10).

'De rest van Mijn volk zal hen plunderen, het overblijfsel van Mijn volk zal hen in erfelijk bezit nemen'. Israël heeft een belangrijke toekomst en Moab is daarvan niet te scheiden. Volgens de profetie van Daniël zal in de dagen van de antichrist, de afvallige koning van Palestina, *'de koning van het noorden zal op hem (de antichrist) aanstormen met wagens en met ruiters en met vele schepen. Hij zal de landen binnentrekken, ze overspoelen en erdoorheen trekken*' (Dan. 11:40). Voor die geweldenaar zal alles wijken. Drie landen en volken zullen evenwel aan zijn hand ontkomen. *'Hij zal het Sieraadland binnentrekken, en vele landen zullen struikelen. Maar deze zijn het die aan zijn hand zullen ontkomen: Edom, Moab en de voornaamste van de zonen van Ammon*' (Dan. 11:41).

Moab ontkomt derhalve aan het geweld van de Assyriër. Wanneer Israël Kanaän binnentrekt worden Ammon en Moab gespaard. Zij zijn geen Kanaänieten en dus niet onder de vloek met hen. Ondanks hun schandelijke oorsprong staan zij toch in familiebetrekking met het volk van God. Zij hebben het land behouden dat hun als erfenis is aangewezen. Zo zullen ze ook in de toekomst weer datzelfde land ontvangen en geen machtige wereldbeheersers zullen dit verhinderen.

Maar als Moab, evenals Ammon en Edom, ontkomt aan de hand van de koning van het Noorden, dan is het om het rechtvaardig verdiende oordeel te ontvangen uit de hand van het volk van God, het door hen gehate en geminachte Israël. *'Zij zullen hun hand uitstrekken tegen Edom en Moab, en de Ammonieten zullen hun gehoorzaam zijn*' (Jes. 11:14). En Ezechiël noemt in hoofdstuk 25 hetzelfde drietal en zegt:

‘Ik zal Mijn wraak op Edom leggen door de hand van Mijn volk Israël . Op Moab en de twee andere grensvolken daalt derhalve het oordeel van God neer uit de hand van het volk, dat eenmaal in Palestina hersteld zal worden. In verband hiermee wijzen we op Psalm 108. In die Psalm vinden we het volk Israël door God verlost en hersteld in het land, maar nog niet vrij van alle tegenstand en nog niet helemaal in het bezit van het toegezegde land. God is tussenbeide gekomen en in Israëls toestand is een grote verandering ten goede gekomen. Daarom is er veel lof en dank in het hart van de heiligen. Maar zij hebben Gods kracht verder nodig met betrekking tot de nog niet onderworpen volken. De volle zegen en de vrede hebben zij nog niet. In het eerste deel van de Psalm verheft het hart zich door het geloof in lof en dank tot God. Maar ook komt het gebed over de lippen: *‘Verhef U boven de hemel, o God, en Uw eer over de hele aarde, opdat Uw beminden gered worden. Verlos door Uw rechterhand en verhoor ons’* (Ps. 108:6, 7). In het tweede gedeelte komt het antwoord. God spreekt in Zijn heiligdom. En de volkeren en de landen, die in bezit zullen genomen worden door Israël, worden opgenoemd . God laat Israëls rechten gelden als Zijn rechten. Dan volgt: *‘Ik zal Sichem verdelen, het dal van Sukkoth (het Over-Jordaanse) zal ik opmeten. Gilead is van mij, Manasse is van mij (Gilead en Manasse zijn ook het Over-Jordaanse), Efraïm de bescherming voor mijn hoofd, Juda is mijn wetgever. Moab is mijn waskom, op Edom zal ik mijn schoen werpen, over Filistea zal ik juichen’*.

Moab zal dus Israël niet het rechtmatig erfdeel blijven betwisten. Een zwaar oordeel valt op Moab, maar toch is er een vonk van hoop voor dit arme volk. Zoals er voor Lot eenmaal ontsnapping is geweest, maar als door vuur, zo zal het in de toekomst zijn voor de

kinderen van Lot. De profetie van Jeremia 48:47 zal vervuld worden: *‘In later tijd echter, spreekt de HEERE, zal Ik een omkeer brengen in de gevangenschap van Moab’*. In die heerlijke tijd, hier aangeduid met de woorden: *‘in later tijd’*, zal Ar aan Lots kinderen als erfenis gegeven worden. En de volle stroom van zegen, die uit Jeruzalem zal uitgaan, zal ook Moab bereiken. Dan zal Christus, de ware Koning en Messias, regeren en *‘alle koningen zullen zich voor Hem neerbuigen, alle heidenvolken zullen Hem dienen’* (Ps. 72:11).

Ammon

‘Ben-Ammi’ - d.i. ‘zoon van mijn volk’ – ‘Hij is de vader van de Ammonieten, tot op deze dag’.

Genesis 19:38

1. Ontstaan

Ben-Ammi, de zoon van de jongste dochter van Lot, een zoon van de bloedschande, is de vader van een groot volk geworden, en zijn nakomelingen, neven van Moab en achterneven van Israël, bewonen het land ten oosten van de Beneden Jordaan, een van nature sterk en vruchtbaar bergland tussen de Arnon en de Jabbok. Volgens Numeri 21:24 hebben zij ‘een versterkt gebied’ van God in bezit gekregen nadat zij de Zamzummieten, een groot reuzenvolk, verdreven en uitgeroeid hebben (Deut. 2:19-22). Hoewel ze een buurvolk van Gods volk (Israël) zijn, zijn ze toch helemaal van hen gescheiden en hebben niet het minste met Israël gemeen. God heeft om twee redenen een sterk verbod ten opzichte van hen uitgevaardigd: *‘Een Ammoniet of Moabiet mag niet in de gemeente van de HEERE komen; zelfs hun nakomelingen van de tiende generatie mogen tot in eeuwigheid niet in de gemeente van de HEERE komen, vanwege het feit dat zij u onderweg niet met brood en water tegemoetgekomen zijn toen u uit Egypte wegtrok; en omdat hij Bileam, de zoon van Beor, uit Pethor in Mesopotamië, tegen u ingehuurd heeft om u te vervloeken’* (Deut.

23:3, 4). Zij hebben geen blijk van liefde voor het volk van God volk gegeven, maar integendeel hun hand ook opgeheven samen met Balak, de koning van Moab, om, wanneer maar het mogelijk is, Israël te vervloeken.

2. Tijdens de richteren en koningen

In dezelfde geest van vijandschap handelen de Ammonieten in de dagen van de Richteren. Samen met Amalek en Moab werken zij eraan mee dat Israël achttien jaar lang onderworpen is aan Eglon, de koning van de Moabieten (Richt. 3:13, 14). Omdat Israël van de Heer afgeweken is, laat Hij toe dat de Ammonieten zelfstandig optreden en de Israëlieten achttien jaar lang onderdrukken. En hoewel Jefta, in juist gekozen bewoordingen en met overtuigende bewijzen, Israëls goed recht bepleit en een vredesvoorstel doet, wijzen zij dit hoogmoedig af. Dit heeft tot gevolg dat de strijd tegen hen aangeboden wordt en Jefta een volkomen overwinning over hen behaalt (Richt. 11:32, 33).

Als de Ammonieten vernemen dat Israël een koning heeft - evenals alle andere volken - is Nahas de eerste van de naburen die zich als vijand opwerpt. Hij belegert Jabes, in Gilead, en wil een verbond sluiten met de inwoners, met als voorwaarde dat hij van alle Jabesieten het rechteroog zal uitsteken. Wat een ongevoelige, maar tevens krijgskundige voorwaarde! Als deze mannen hun rechteroog kwijt zijn, kunnen zij hun boog en pijl gerust terzijde leggen of tot een versiering aan de wand ophangen, en zich in de handen van de vijand overgeven. Maar de koning van Israël, die slechts enkele dagen geleden gezalft is, zal doen waartoe Jahweh hem geroepen heeft. Saul

roept heel Israël achter zich en Samuël op, om hen te volgen in de strijd onder bedreiging dat anders alle runderen gedood zullen worden. En met een leger van 330.000 man trekt hij tegen de Ammonieten op en verslaat hen zo, *'dat zij die overbleven, zo verspreid werden, dat er van hen geen twee bij elkaar bleven'* (1 Sam. 11:11). Twee jaar na deze eerste zegenrijke overwinning maakt Saul zijn roem volkomen en bestraft alle vijandige volken van Israël; Moab, Ammon, Edom, de koningen van Zoba (Syrië) en de Filistijnen (1 Sam. 14:47 en 48).

Als David - volgens 2 Samuël 10:1 - een goddelijke gezindheid van medeleven laat zien bij de dood van Nahas, door enige knechten tot Hanun, de zoon van Nahas, te sturen om hem zijn deelneming bij het sterven van zijn vader te bewijzen, worden Davids goede bedoelingen verkeerd uitgelegd door de vorsten van de Ammonieten. Zijn liefde wordt met vijandschap beantwoord. Hoe droevig ook, het is een juist beeld van de mens tegenover God! *'Voor mijn liefde klagen zij mij aan'*, heeft de Heere Jezus - de ware David — moeten zuchten (Ps. 109:4). De Ammonieten verenigen zich met de Syriërs, door van Maächa en van Tob huurlingen te verzamelen, tot een leger van 12.000 man. Maar Joab, Davids krijgsoverste, behaalt voor een korte tijd de overwinning. Een jaar later vindt David het nodig de stad Rabba, van de Ammonieten, te belegeren. Het lukt Joab, na een belegering van anderhalf jaar, Rabba in te nemen. De waterstad blijft nog over. Joab eert zijn koning door voor te stellen zelf de waterstad in te nemen. Ook deze valt in de handen van David en de kroon van Hanun wordt op Davids hoofd gezet; een gouden kroon met edelstenen, waarvan het gewicht een talent goud is — d.i. 43,5 kilo! Ook valt er een grote buit in handen van Israël en David behandelt

de krijgsgevangen Ammonieten op de meest verachtelijke manier (Zie 2 Sam. 12:26–31).

Als wij dit lezen, komt wellicht de vraag bij deze of gene op: ‘Hoe kan David zulke wrede straffen uitvoeren?’ God laat dit toe als een rechtvaardige vergelding aan de Ammonieten, voor alle gruwelijke dingen die zij anderen hebben aangedaan. In de dagen van de Richteren noemt Adoni-Bezek, van wie de duimen en grote tenen afgehakt zijn, het rechtvaardig want hij zegt: *‘Zeventig koningen, van wie de duimen van hun handen en hun grote tenen afgehakt waren, zaten onder mijn tafel en raaptten de kruimels op. Zoals ik met anderen gedaan heb, zo heeft God mij vergolden’* (Richt. 1:7). En wat lezen wij van Ammon? *‘Zo zegt de HEERE: Vanwege drie overtredingen van de Ammonieten, ja, vanwege vier, zal Ik er niet op terugkomen, omdat zij de zwangere vrouwen van Gilead opengereten hebben om zo hun gebied te verruimen’* (Amos 1:13).

En net zoals Ruth, uit Moab, haar toevlucht neemt onder de vleugels van de God van Israël (Ruth 2:12), zo treffen we onder Davids trouwe vrienden een Ammoniet aan. Samen met Machir, van Lodebar, en Barzillai, de Gileadiet, wordt een zekere Sobi, de zoon van Nahas, uit Rabba van de Ammonieten genoemd. Hij heeft er ook aan bijgedragen dat het volk van David te eten en te drinken krijgt. *‘Dit volk is hongerig, en moe, en dorstig in de woestijn’* (2 Sam. 17:27-29).

Hoewel de Ammonieten door Israël overwonnen zijn en haar schatting moeten betalen, blijven ze wie ze zijn en bekeren zich niet tot hun God. Nee, integendeel! Salomo is afgeweken en neemt zich vrouwen van die volken, waarvan de Heere gezegd heeft dat de Israëlieten deze voor hun zonen niet mogen nemen. Hij neemt

Naëma, de Ammonitische, tot vrouw en zo brengt hij Milkom, *'de afschuwelijke afgod van de Ammonieten'* in Israël en daarmee allerlei gepaard gaande gruwelen en zonden (zie 2 Kon. 23:5-14).

De Ammonieten trekken samen met Moab en Edom ten strijde tegen Josafat en voeren als het ware een verdelgingsoorlog (2 Kron. 20). Maar, de koning van Juda *'werd bevreesd en hij richtte zich erop om de HEERE te zoeken'*. En in het gebed van Josafat vinden we drie merkwaardige punten, nl.:

- de grootheid en macht van God;
- de belofte van God aan Abraham, aangaande het land;
- de poging van de vijand om Abrahams zaad uit dat land te verdrijven.

Dit is een treffend mooi gebed waar we veel van kunnen leren. Josafat maakt het geheel tot een zaak tussen de God van Abraham en de Ammonieten, Moab en Seïr. *'Zij vergelden het ons'*, zegt hij, *'door ons te komen verdrijven uit Uw bezit dat U ons in bezit hebt gegeven'*. Hoe eenvoudig! Zij willen nemen wat U gegeven hebt. Hij werpt zijn moeilijkheden, om zo te zeggen, op God, zodat God Zijn eigen verbond gestand zal doen. *'Onze God, zult U geen gericht over hen oefenen? In ons is immers geen kracht tegen deze grote troepenmacht die op ons afkomt, en wij weten niet, wat wij moeten doen, maar op U zijn onze ogen gericht'*.

Wie zó voor God staat, kan zeker zijn van de overwinning. Bij Josafat is dat ook zo. *'Hij pleegde overleg met het volk en stelde voor de HEERE zangers aan en mensen die de heilige Majesteit prijzen zouden, terwijl*

zij voor de gewapende mannen uit trokken en zeiden: Loof de HEERE, want Zijn goedertierenheid is voor eeuwig! (2 Kron. 20:21). Alleen door het geloof is het mogelijk een lofzang aan te heffen, zelfs vóór de strijd is begonnen. Zoals het geloof Abraham in staat stelt zijn zaad in het bezit van Kanaän te zien, zo is Josafat in staat te vertrouwen dat God dit zaad daarin zal bewaren. Daarom heeft hij het niet nodig om op de overwinning te wachten, vóór hij kan lofzingen. Hij heeft de overwinning al volledig in zijn bezit, door het geloof. Door het geloof kan Mozes zeggen: *'U leidde hen zachtjes door Uw kracht naar Uw heilige woning'* (Exod. 15:13), als Israëel nog nauwelijks een voet in de woestijn gezet heeft.

Later, als zij door zwakheid van de opvolgers van Josafat de schatting niet meer betalen, worden zij er door Uzzia opnieuw toe verplicht (2 Kron. 26:8). En als de Ammonieten onder Jotham proberen zich onafhankelijk te maken, lijden zij een nieuwe nederlaag en wordt hun een zwaardere last opgelegd (2 Kron. 27:5).

Na de wegvoering van de tien stammen en kort voordat Juda naar Babel wordt gevoerd, is het niet mogelijk de Ammonieten in bedwang te houden. Integendeel: Juda gaat ten onder en de Ammonieten nemen het erfdeel van de stam van Gad in bezit (Jer. 49:1). Zij klappen in de handen en stampen met de voeten van blijdschap, als zij vernemen dat Gods heiligdom ontheiligd is (Ezech. 25:2-6). En de Ammonieten zijn onder hen aan wie God toestaat om Juda om te brengen (2 Kon. 24:2).

De heerschappij van het Babylonische rijk *'reikt tot het einde van de aarde'* (Dan. 4:22) en ook de Ammonieten zijn aan Nebukadnezar onderworpen. Maar hoe ze ook geknecht zijn, zij veranderen,

onder welke omstandigheden ook, hun boosheid tegen Israël niet. Nehemia moet van Tobia, de Ammoniet, misnoegen, toorn, spot, strijd en tegenstand ondervinden, als hij als landvoogd in Jeruzalem is gekomen ‘om het goede te zoeken voor de Israëlieten’ (zie Neh. 2:10, 19; 4:1, 2, 8).

3. Ammon's toekomst

Als gevolg van deze bittere vijandschap tegen God en zijn volk Israël en persoonlijk tegen Tobia, heeft God door Ezechiël het oordeel over Rabba van de Ammonieten uitgesproken. Wij lezen: ‘*Van Rabba zal Ik een weideplaats voor kamelen maken, van het gebied van de Ammonieten een rustplaats voor kleinvee. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben*’ (Ezech. 25:5).

Dit oordeel is letterlijk in vervulling gegaan. De naam van de Ammonieten is uit de rij van de volken verdwenen. Het land, dat nog overal sporen van vroegere vruchtbaarheid draagt, is met puinhopen bezaaid waarin rondtrekkende Arabieren hun kudden weiden. Wegens de grote onveiligheid wordt het door Europese reizigers slechts zelden bezocht en daarom is het dan ook minder bekend dan het westelijk Jordaanland ⁴.

Moab zal ook op één lijn gesteld worden met Ammon, om met het land van Edom aan het geweld van de Assyriër (de koning van het noorden) te ontkomen (zie Jes. 11:14; Ezech. 25; Dan. 11:41). Niet

---

4   Wie meer bijzonderheden wenst te weten, verwijzen wij naar Alexander Keith, ‘De stipte en letterlijke vervulling van de Bijbelse Profetieën’, blz. 194.

door de koning van het noorden, maar door Israël, zullen de drie genoemde volken hun oordeel ontvangen. Waarom juist door Israël? Ezechiël 25:3, 6, 7 geeft ons het antwoord: *‘Omdat u ‘Haha!’ gezegd hebt over Mijn heiligdom, toen het ontheiligd werd, en over het land van Israël, toen het verwoest werd, en over het huis van Juda, toen zij in ballingschap gingen (...) Omdat u in de handen geklapt en met de voeten gestampt hebt, en u in al uw leedvermaak zich van harte verblijdde over het land van Israël, daarom, zie, Ik zal Mijn hand tegen u uitstrekken en u als buit geven aan de heidenvolken. Ik zal u uitroeien uit de volken en u verdelgen uit de landen, Ik zal u wegvagen. Dan zult u weten dat Ik de HEERE ben’.*

Ammon, Moab en Edom worden zo door Israël getuchtigd. Voor Edom zal er geen herstel meer zijn naar het woord van de profeet Obadja: *‘Vanwege het geweld tegen uw broeder Jakob zal schaamte u bedekken en zult u voor eeuwig uitgeroeid worden’* (vs. 10).

Met Moab en Ammon gaat het anders. Zoals hun stamvader Lot eenmaal ontkomen is, zo ontkomen ook zij aan een totale ondergang. Maar ze worden behouden als door het vuur. Hun gebied grenst aan Palestina en de volken zullen de zegen genieten die van Jeruzalem uitgaat, als Jahweh Zijn troon in Jeruzalem zal hebben opgericht. Dat is het resultaat van de vervulling van Jeremia's woord: *‘Maar daarna zal Ik een omkeer brengen in de gevangenschap van de Ammonieten, spreekt de HEERE’* (Jer. 49:6). En we zien de waarde van de twee woorden: *‘tot zover’*, in de andere uitspraak van dezelfde Godsman: *‘Tot zover het oordeel over Moab’* (Jer. 48:47). De genade trekt de grens en *‘barmhartigheid roemt tegen het oordeel’* (Jak. 2:13). Zo is er, net

als voor Lot, ook voor zijn geslacht een 'Zoar' ter ontkoming, nadat het vuur, opgewekt door de wraak van God, alles heeft weggenomen.

Egypte

Wanneer we de Schrift nauwkeurig onderzoeken merken we op dat elk volk en elk geslacht, bewust of onbewust, een eigen erfenis heeft ontvangen. Uit Deuteronomium 32:8 blijken twee dingen:

1. Wanneer God de woonplaats of erfenis bepaalt van de volken van de aarde, houdt Hij rekening met Israël;
2. Elk volk ontvangt zijn eigen erfenis.

1. Ontstaan

Egypte wordt na de zondvloed bewoond door het nageslacht van Cham. Volgens Genesis 10:6 zijn de zonen van Cham: Cusj, Mizraïm, Put en Kanaän. De landen, door deze zonen en hun nakomelingen bewoond, dragen dezelfde namen. Ze zijn ons bekend als Ethiopië, Egypte, Libië en Kanaän. Mizraïm, of Egypte, is dus het land van de zonen van Mizraïm.

De vierde zoon van Cham, Kanaän, komt onder de vloek. Deze vloek rust ook op zijn nakomelingen. Die nakomelingen worden in Gen. 10, met hun gebied, opgesomd. We lezen in het zoëven genoemde hoofdstuk: *'Kanaän verwekte Sidon, zijn eerstgeborene, Heth, en de Jebusiet, de Amoriet, de Girgasiet, de Heviet, de Arkiet, de Siniët, de*

Arvadiet, de Zemariet en de Hamathiet; daarna zijn de geslachten van de Kanaänieten verspreid (vs.13-18).

We zullen zien dat juist deze volken uit Kanaän verdreven zijn. Hun erfenis wordt hun ontnomen. Lees maar: *'Ik zal de Amorieten, Kanaänieten, Hethieten, Ferezieten, Hevieten en Jebusieten voor u uit verdrijven'* (Ex. 34:11).

Wat is hun gebied volgens de Schrift? Het antwoord staat weer in Genesis 10. *'En de grens van de Kanaänieten reikte van Sidon in de richting van Gerar tot aan Gaza, en in de richting van Sodom, Gomorra, Adama en Zeboïm, tot aan Lasa'* (vs. 19). De vierde zoon van Cham wordt hiermee uit zijn erfdeel verstoten. Deze erfenis wordt geschonken aan Abraham en zijn nakomelingen.

Abraham wordt geroepen uit Ur van de Chaldeeën. God wijst hem het land aan waar hij naartoe moet gaan. En als hij eenmaal in Kanaän is, komt God tot hem met de woorden: *'Aan uw nageslacht zal Ik dit land geven'*. *'Sla toch uw ogen op'*, zo spreekt de Heere nogmaals, als Abraham gescheiden is van Lot en deze naar vlakke van Sodom en Gomorra getrokken is. *'Sla toch uw ogen op en kijk vanaf de plaats waar u bent (...) Want al het land dat u ziet, zal Ik voor eeuwig aan u en uw nageslacht geven'*. In Gen. 15 spreekt de Heere: *'Weet wel dat uw nakomelingen vreemdelingen zullen zijn in een land, dat niet van hen is'*. Dat land, dat weten we allemaal uit de geschiedenis, is Egypte.

Egypte komt het nageslacht van Abraham niet toe. De grenzen van hun erfenis worden nauwkeurig aangegeven. De Schrift zegt: *'Van de rivier van Egypte af tot aan de grote rivier, de rivier de Eufraat'*.

Dat de Israëlieten inderdaad Kanaän in bezit hebben genomen, behoeft niet bewezen te worden. Wat opmerkelijk is, is dat de volken telkens bij name worden genoemd (Ex. 23, Deut. 7). Die volken zijn machtiger dan Israël. Zij worden verdreven als vijanden van God. Hun ongerechtigheid is tot volkomenheid gekomen. Zo mooi staat in Deuteronomium 7 geschreven: *‘Wanneer de HEERE, uw God, u gebracht heeft in het land waar u naartoe gaat om het in bezit te nemen, en Hij vele volken van voor uw ogen verdreven heeft (...) zeven volken, die groter en machtiger zijn dan u (...) Daarom moet u weten dat de HEERE uw God is. Hij is God, de getrouwe God, Die het verbond en de goedertierenheid in acht neemt (...) Hij doet vergelding aan ieder van hen die Hem haten, door hem om te doen komen’*.

Daaruit blijkt dat de haat in het hart van de volken juist de aanleiding is dat God hen laat omkomen.

Egypte is een op zichzelf staande erfenis, geschonken aan de nakomelingen van Cham, met een eigen geschiedenis en een eigen toekomst. We willen bij beide kort stilstaan, maar alleen voor zover ze in betrekking staan tot Israël en in Gods Woord vermeld worden.

2. Abraham en Egypte

‘Daarom trok Abram naar Egypte om daar als vreemdeling te verblijven’ (Gen. 12:10). Hij gaat erheen met vrees, en probeert zijn leven te beschermen met een halve waarheid. Saraï moet aan zijn zijde zijn als zijn zuster, en daarmee de plaats opgeven die ze als zijn huisvrouw inneemt. In Gen. 20:12 zegt Abram: *‘Zij is ook echt mijn zuster. Zij is*

de dochter van mijn vader, maar niet de dochter van mijn moeder, maar hij voegt eraan toe: *‘En zij is mij tot vrouw geworden’*. Zo wordt dan de huisvrouw in het vreemde land niet alleen verlaagd, maar Abram zelf wandelt niet op de berghoogte van het geloof. God treedt in genade ten gunste van Zijn knecht tussenbeide. Want als de vorsten van de farao Saraï in het paleis van hun koning brengen, dan treft God daarom *‘farao en zijn huis met zware slagen’*. Merkwaardig, zodra er van Egypte sprake is, lezen we ook van ‘plagen’. Hoe volledig anders is evenwel de uitwerking nu, in vergelijking met de farao uit de tijd van Mozes. Onmiddellijk geeft de machtige heerser van Egypte acht op Gods daden. Hij roept Abram en zegt: *‘Wat hebt u mij aangedaan? Waarom hebt u mij niet verteld dat zij uw vrouw is? Waarom hebt u gezegd: Zij is mijn zuster, zodat ik haar tot vrouw genomen heb? Nu, hier is uw vrouw; neem haar mee en ga!’* Uit de woorden en de handelingen van de farao blijkt duidelijk dat er ontzag voor God in zijn hart gevonden wordt. Hij heeft Saraï nog niet tot vrouw genomen, al heeft hij het voornemen ertoe gehad. Hij heeft Abram omwille van haar goed gedaan en heeft hem *‘kleinvee, runderen, en ezels, slaven en slavinnen, ezellinnen en kamelen’* geschonken. Hij geeft haar terug met de woorden: *‘Nu, hier is uw vrouw’*, en erkent het recht van Abram wat hij zelf heeft prijsgegeven. Het woord van de apostel is nog niet geschreven: *‘Want u weet welke bevelen wij u hebben gegeven door de Heer Jezus. Want dit is de wil van God: uw heiliging, dat u zich onthoudt van de hoererij; dat ieder van u zijn eigen vat weet te bezitten in heiliging en eerbaarheid (niet in begerige hartstochten, zoals de volken die God niet kennen) en dat men zijn broeder geen onrecht aandoet en hem bedriegt in die zaak; want de Heer is een wreker van dit alles’* (1 Thess. 4:2- 6). Maar eeuwen hiervoor vinden we in een land, waar

we het misschien niet zouden zoeken, een mooi voorbeeld van een vorst, die Abram geen onrecht aandoet, maar van tevoren op Gods wraak acht geeft, om ervoor bewaard te blijven. We vinden hier een enkele, eenvoudige mededeling, die een helder licht werpt op het Egypte uit Abrams dagen. Wat missen we in onze tijd in dit opzicht een houding in de Christenheid die bij Egypte wel gevonden werd!

'En ga!'. Met deze woorden kan Abram Egypte verlaten. Egypte is niet het land dat de Heer Abram 'gewezen' heeft. Abram hoort in Kanaän. Zó wil God het. Een ieder houdt zich aan de door God gegeven erfenis. Vele Christenen zijn met hun hart niet daar, waar hun burgerschap is. *'Want ons burgerschap'*, schrijft de apostel, *'is in de hemelen'* (Fil. 3:20). Laat ons *'zoeken de dingen, die boven zijn'*. *'Bedenkt de dingen die boven zijn (...)* *Want u bent gestorven en uw leven is met Christus verborgen in God'* (Kol. 3:1-3). Is het niet verootmoedigend, dat een farao Abram moet terugwijzen zodat Hij weer op de weg naar zijn bestemming terecht komt? Farao doet meer dan alleen zeggen: *'En ga!'*. *'En de farao gaf enige mannen opdracht met betrekking tot hem en zij begeleidden hem en zijn vrouw en alles wat hij had het land uit'* (Gen. 12:20). Hier vinden we 'genade en 'eer' mooi verenigd! Bij *'alles wat hij had'*, hoort ook de Egyptische slavin Hagar. We kennen allemaal de geschiedenis. In het land Kanaän teruggekeerd, wordt Hagar een struikelblok en ergernis voor Sarai. Sarai doet zelf vrijwillig afstand van haar plaats in de tent, maar nauwelijks laat Hagar zich gelden, of de meesteres vernedert de Egyptische. Deze wordt de moeder van Ismaël, maar noch voor haar, noch voor haar zoon is een blijvende plaats in de tent. Het woord zegt het: *'Drijf de slavin en haar zoon uit'* (Gal. 4:30). Zo wordt de schakel, die hen aan Egypte bindt, door God weggenomen. Ismaël is

‘naar het vlees geboren’ en ‘vervolgde hem, die naar de Geest was’ (Gal. 4:23, 29).

Niettemin heeft God Abram deze belofte geschonken: *‘Wat Ismaël betreft, heb Ik u verhoord. Zie, Ik heb hem gezegend en zal hem vruchtbaar maken en hem uitermate talrijk maken: twaalf vorsten zal hij verwekken en Ik zal hem tot een groot volk maken’ (Gen. 17:20).* En hoe deze belofte wordt vervuld, toont ons de roerend mooie geschiedenis van de van dorst versmachtende jongen, die door zijn moeder onder de struiken is geworpen, maar door God gehoord wordt. De Engel van God spreekt: *‘Wat is er met u, Hagar? Wees niet bevreesd, want God heeft naar de stem van de jongen, die daar ligt, geluisterd. Sta op, til de jongen overeind en houd hem met uw hand goed vast, want Ik zal hem tot een groot volk maken’.*

God opent de ogen van Hagar zodat zij een waterput ziet, en zo stelt Hij de moeder in staat haar zoon te laven. En *‘God’* - zo besluit dan de Heilige Geest de mooie geschiedenis – *was met de jongen en hij werd groot. Hij woonde in de woestijn, en werd boogschutter. Hij woonde in de woestijn Paran en zijn moeder nam een vrouw voor hem uit het land Egypte’ (Gen. 21:10-21).* Zo ontvangt Ismaël de erfenis die hem is toebedeeld, maar *‘Abraham gaf alles wat hij had aan Izak’.* Kanaän is voor de zoon van de belofte. Izak behoort niet in Egypte, en Ismaël niet in Kanaän!

3. Izak

Als er in de dagen van Izak opnieuw honger is in het land Kanaän, nadat Izak en Ismaël beiden hun vader hebben begraven (Gen. 25:9),

dan is er ook voor Izak de verleiding om naar Egypte te trekken. De Heere verschijnt echter aan hem en zegt: *'Trek niet naar Egypte'*. Izak is in Gerar bij Abimelech, de koning van de Filistijnen, en het woord van de Heer is: *'Woon in het land dat Ik u noemen zal. Verblijf als vreemdeling in dit land. Ik zal dan met u zijn en u zegenen, want aan u en uw nageslacht zal Ik al deze landen geven. Ik zal de eed gestand doen die Ik Abraham, uw vader, gezworen heb'* (Gen. 26:2,3). Izak bevindt zich dus niet buiten de grenzen van de hem en zijn nageslacht toegewezen erfenis. Uit Genesis 10:19 blijkt dat Gerar, van Gaza af naar Sidon, bij de bezitting van de Kanaänieten hoort. Trouwens, deze landen liggen binnen de door God aangewezen grenzen van Abrahams erfenis, nl. tussen de rivier van Egypte (de Nijl) en de rivier de Eufraat. Gen. 26:6 zegt ons zo sober: *'Zo bleef Izak in Gerar wonen'*. Ook Abraham is daarheen getrokken en heeft er als vreemdeling verbleven (Gen. 20), maar voor beiden is het verblijf op de uiterste grenzen van de erfenis een tijd van ergernis. En Izak spant zijn tent weer als hij in Berséba gekomen is en bouwt zijn altaar.

4. Jozef

We komen opnieuw met Egypte in aanraking door Jozef. Er is ongeveer tweeënhalve eeuw voorbijgegaan nadat Abram is uitgeleid door de dienstknechten van de farao. Nu komt een jeugdige nakomeling van de geëerde Abram, als slaaf, de grens over. Broederhaat heeft tot gevolg dat de arme jonge man wordt verkocht aan de zonen van Ismaël, die als werktuig worden gebruikt om de godvrezende Jozef op de slavenmarkt te brengen. Noch de broers, noch de verre verwanten, de Ismaëlieten, hebben een hart voor de smarten van

Jozef. De broers haten hem, hij wordt geslagen en als een verwoorde aan de zonen van Ismaël overgeleverd. We zien in dit alles echter alleen de uitwendige omstandigheden. Jozefs woord tot de broers en het getuigenis van de Heilige Geest in Psalm 105 laten ons zien, dat we in deze getuigenis een voornemen van God zien uitgevoerd. Jozef spreekt: *‘God heeft mij vóór jullie uit gezonden (...) niet jullie hebben mij hiernaartoe gestuurd, maar God. Hij heeft mij aangesteld als een vader voor de farao’* (Gen. 45:5-8). *‘Wees niet bevreesd, want sta ik soms op de plaats van God? Jullie weliswaar, jullie hebben kwaad tegen mij bedacht, maar God heeft dat ten goede gedacht, om te doen zoals het op deze dag is: een groot volk in leven te houden’* (Gen. 50:19-20). En de Psalmist getuigt: *‘Hij riep een hongersnood over het land af, Hij liet het volledig aan brood ontbreken. Hij zond een man voor hen uit: Jozef werd als slaaf verkocht. (...) Daarna kwam Israël in Egypte, Jakob verbleef als vreemdeling in het land van Cham’*.

In deze woorden zien we het handelen van God. God legt de hand op de erfenis van Cham. Egypte moet gastvrijheid bewijzen aan de familie van God omdat één uit die familie als verlosser van dat grote volk zal optreden en aller weldoener zal zijn. Wat een genade! Wat zou Egypte geweest zijn zonder Jozef! Hoe zou het Mizraïms kinderen in het land van Cham zijn vergaan, als God Jozef niet op de juiste tijd had gezonden? Farao spreekt: *‘Ga naar Jozef’*, maar God heeft die Jozef eerst zelf moeten zenden. De Egyptenaren hebben deze weldaden in gedachten gehouden van vader op kind. Hoe makkelijk is het voor de zonen van Mizraïm om gastvrijheid te bewijzen aan het nageslacht van Jozef! Ten overvloede moet gezegd worden dat het slechts tijdelijk is. *‘De vierde generatie’* zal naar Kanaän terugkeren (Gen. 15:16). Op Zijn tijd zal God spreken: *‘Laat Mijn volk gaan’*.

En wat zien we na de dood van Jozef? Tweeërlei verzet. De gastvrijheid wordt schandelijk misbruikt. Zal men een gast verdrukken? Nee toch? Maar de farao doet dat wel.

5. Israël in Egypte

Pitom en Raämses (de voorraadsteden), Sifra en Pua (de vroedvrouwen van de Hebreëen), maar het meest van al de rivier waarin de jongetjes moeten worden omgebracht, zijn de droevige getuigen van de haat van de farao tegen de vreemdeling, die hij gastvrijheid mag bewijzen en aan wie hij de redding van zijn volk te danken heeft. Wanneer God spreekt: 'Het is genoeg, u hoeft de vreemdeling niet langer te herbergen; u verdrukt Mijn volk, laat het daarom vertrekken', dan is het smalend antwoord van Farao: *'Wie is de HEERE, naar Wiens stem ik zou moeten luisteren door Israël te laten gaan? Ik ken de HEERE niet en ik zal Israël ook niet laten gaan'* (Ex. 5:2). Daarmee heeft hij zijn vonnis getekend. God kan niet afzien van Zijn rechten, al zou ook een farao ze betwisten. We kennen de geschiedenis. Als kinderen hebben we al de 10 plagen geleerd: een tweeledige openbaring van het dwaas en halsstarrig verzet van de mensen en van Gods heerlijkheid. Die ontplooit zich steeds meer, niet in genade, maar in gezag, waarbij toch ook de genade nog naar buiten treedt (Zie Ex. 9: 20). En het einde is, dat het paard met zijn ruiters in de zee gestort wordt (Ex. 15:21). Farao zinkt als lood in diepe wateren. *'Door het geloof gingen zij door de Rode zee als door droog land, waardoor de Egyptenaren toen zij het probeerden, verzwolgen werden'* (Hebr. 11:29)

Hier is nog een enkele opmerking over Jakob op zijn plaats. Het betreft zijn optreden tegenover de farao. Jozef brengt zijn vader voor de farao en dan lezen we: *‘De farao zei tegen Jakob: Hoe groot is het aantal van uw levensjaren? Jakob zei tegen de farao: Het aantal van de jaren van mijn vreemdelingschap is honderddertig jaar. Weinig in getal en vol kwaad zijn mijn levensjaren geweest, en zij hebben het aantal van de levensjaren van mijn vaderen in de dagen van hun vreemdelingschap niet bereikt. En Jakob zegende de farao en ging weer bij de farao weg’* (Gen. 47:7-10). Tweemaal vinden we de woorden: *‘En Jakob zegende Farao’*, want ook in vers 7 staan deze woorden. Jakob is dan wel een schaapherder, ‘want elke herder van kleinvee is voor de Egyptenaren een gruwel’ (Gen. 46:34), maar toch staat hij naar Gods gedachten boven de farao. In het bewustzijn daarvan handelt hij en zo blijkt duidelijk wie de meerdere is. ‘Zonder enige tegenspraak nu wordt het mindere gezegend door het meerdere’ (Hebr. 7:7). In de farao en Jakob hebben we een afspiegeling van de twee volken die ze vertegenwoordigen; het volk van Egypte, of de zonen van Mizraïm, en de zonen van Jakob, of Gods volk. Israël is tot een ‘hoofd’ gesteld en niet tot een ‘staart’. En al zal het verdrukt en vernederd worden, toch zal het op Gods tijd aan het hoofd gesteld worden.

6. Koningen

Weer staan we bijna vijf eeuwen achter de uittocht van de kinderen van Israël onder Mozes. Dat grote volk is door Jahweh de erfenis binnen geleid. Na veel strijd is er een heerlijke tijd van weldadige rust aangebroken: Salomo, de vorst van de vrede, of Jedid-Jah, de ‘geliefde van de Heer’ (2 Sam. 12:24, 25) regeert over het volk van

God. Adonia, Joab en Simeï zijn gedood en de rust omgeeft de troon van de heerlijkheid. Het is opmerkelijk dat nu meteen wordt meegedeeld dat *'Salomo huwelijksbanden aan ging met de farao, de koning van Egypte: hij nam de dochter van de farao tot vrouw'* (1 Kon. 3:1). Daarin hebben we een liefelijke vooruitblik naar wat eenmaal zal gebeuren met de volken van de aarde tijdens de volmaakte regering van de ware Vredevorst en Veelgeliefde.

Hoe wonderlijk mooi is de Schrift in al haar mededelingen. De harmonie wordt nooit verstoord. Zij spreekt over het volk, de volken en de gemeente van God, maar ze houden allemaal altijd de door God vastgestelde plaats. De gemeente van God, de bruid van Christus, heeft haar plaats in de hemel, waar zij zal worden opgenomen bij de komst van de hemelse Bruidegom (Joh. 14:1; 1 Tess. 4). Het volk van God op aarde heeft zijn plaats in Kanaän; in het land van de Heer, met Jeruzalem en de Tempel als middelpunt (naar de voorzeggingen van Ezechiël 40-47). De grenzen zijn tenminste niet nauwer dan die onder de regering van Salomo: *'van de rivier de Eufraat tot het land van de Filistijnen en tot aan de grens van Egypte'* (1 Kon. 4:21). De grenzen aan Abraham genoemd zullen dan de grenzen zijn. En de volken blijven op de hun aangewezen plaats, alleen zal ook voor hen Jeruzalem het middelpunt van de aarde zijn en allen zullen boodschappers sturen om de grote Koning te aanbidden (Zach. 14:17). Voor allen een zegen! Niet voor allemaal dezelfde zegen, maar toch een zegen! Maar alleen in verbinding met de Zoon van God. Buiten Christus is er geen enkele zegen, in welke bedeling men ook leeft. Voor u, lezer, is een volle zegen verkrijgbaar gesteld. Geloof in Jezus Christus, die voor de zondaar is gestorven, en wordt tot de gemeente van Christus gebracht, ja wordt een deel van haar en *'alle*

geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten in Christus' worden uw deel! (Efeze 1:3).

Na de dood van Salomo is er af en toe in de geschiedenis contact geweest tussen de koningen van Israël en de farao's. Ook nu houden we ons aan de Schrift. Het eerst onder Rehabeam, koning van Juda. De afwijking van Salomo werpt haar wrange vruchten af in de dagen van zijn zoon en opvolger. *'Juda deed wat slecht was in de ogen van de HEERE (...)* Zij deden overeenkomstig alle gruweldaden van de heidenvolken die de HEERE van voor de ogen van de Israëlieten verdreven had' (1 Kon. 14:22-24). Nu moet de Heere straffen. Daarvoor gebruikt hij Sisak, de koning van Egypte. Deze trekt op tegen Jeruzalem en neemt de schatten van het Huis van de Heer en van het huis van de koning weg, zelfs de gouden schilden die Salomo gemaakt heeft. De heerlijkheid uit de dagen van Salomo wordt weggevoerd. Rehabeam laat wel koperen schilden ervoor in de plaats maken, maar daarmee wordt het droevige feit nog veel duidelijker erkend (1 Kon. 14:25–28). Als de God van Israël Egypte gebruikt als een tuchtroede, dan kunnen de koningen van Israël daarvan leren om geen vertrouwen op Egypte te stellen. En toch is het vaak gebeurd, ondanks de waarschuwingen van de profeten van de Heer.

Van Hosea, de koning van de 10 stammen, lezen we dat hij onderworpen wordt door Salmaneser, de koning van Assyrië, zodat Israël aan Assyrië schatplichtig wordt. Het is de eerste smadelijke stap op de weg, die tot het einde van het zelfstandig volksbestaan leidt. Voor Hosea is het een diepe vernedering, die hem en het volk moet leiden tot ware verootmoediging en terugkeer tot Jahweh. Maar de blik gaat naar het Zuiden, als de druk van het Noorden

komt. Politieke berekeningen benevelen het oog van de vorst. Hij wendt zich naar Egypte, de tegenstander van het machtige Assyrië. Deze staten streven beiden naar de heerschappij over de rijke landen ten Westen van de Jordaan en menen dat dit gebied feitelijk bij hun hoort. Wanneer de één zich dus versterkt ten koste van de ander, dan grijpt hij de welkome gelegenheid aan. Van Israël lezen we dat het zich nu tot Assyrië en dan weer tot Egypte wendt, hoewel de profeten er krachtig stelling tegen nemen. Zo ook Hoséa. Hij stuurt boodschappers naar No, de koning van Egypte. Er komt een verbintenis tot stand. De koning van Assyrië ontvangt geen schatting en zo wordt besloten tot een algehele inlijving van het gebied van Hosea. De koning van Assyrië trekt het hele land door, belegert Samaria drie jaar en voert de tien stammen weg (2 Kon. 17:1-6). Egypte blijkt een gebroken rietstaf te zijn. Wel mag de profeet Hosea, een tijdgenoot van koning Hosea, klagen: *‘Efraïm (10 stammenrijk) is als een duif, onnozel, zonder verstand; Egypte roepen zij te hulp, naar Assyrië gaan zij!’* (Hosea 7:11).

Als de commandant van Lachis bij de godvruchtige Hizkia komt en namens zijn koning, Sanherib, de vorst van Juda het verwijt voor de voeten werpt: *‘Nu, zie, u vertrouwt voor uzelf op die geknakte rietstaf, op Egypte. Maar als iemand daarop leunt, dringt hij in zijn hand en doorboort die. Zo is de farao, de koning van Egypte, voor allen die op hem vertrouwen’* (2 Kon. 18:21). Dan meent hij, dat ook Hizkia de hulp van de Zuidelijke burenen heeft ingeroepen. Hij vergist zich echter, want Hizkia heeft zijn vertrouwen op Jahweh gesteld en Deze neemt de zaak in Zijn hand. Geen pijl wordt in de stad afgeschoten en Sanherib verliest zijn honderdvijfentachtigduizend man, terwijl zijn zonen Adrammelech en Sarezzer hem in de afgodstempel met het

zwaard doden (2 Kon. 19: 32-37). Wat een tegenstelling: God en Egypte. En we zien in dit licht de grote waarheid van de woorden: *‘Vervloekt is de man die vertrouwt op een mens, en die een schepsel tot zijn arm stelt, terwijl zijn hart van de HEERE afwijkt (...) Gezegend is de man die op de HEERE vertrouwt, wiens vertrouwen de HEERE is’* (Jeremia 17:5 en 7).

Na de goddeloze regering van Amon, de zoon en opvolger van Manasse, volgt de vrome koning Josia. Een korte tijd van herleving en voorbijgaand herstel. Het Huis van de Heer en het Pascha van de Heer worden in ere hersteld. En toch nadert het einde! *‘Toch keerde de HEERE Zich niet af van Zijn grote, brandende toorn, want Zijn toorn brandde tegen Juda, vanwege al zijn tergen waarmee Manasse Hem tot toorn verwekt had. De HEERE zei: Ik zal ook Juda van Mijn aangezicht wegdoen, zoals Ik Israël weggedaan heb. Ik zal deze stad Jeruzalem verwerpen, die Ik verkozen had, en het huis waarvan Ik gezegd had: Mijn Naam zal daar zijn’* (2 Kon. 23:26 en 27). Josia ziet dit kwaad niet allemaal, hij wordt weggenomen vòòr de dag van het kwaad. Maar is het niet merkwaardig dat hij valt bij Megiddo, als hij Necho, de koning van Egypte, tegemoet trekt? Deze Necho is op weg naar Karchemis, een stad aan de Eufraat Om de Eufraat te bereiken moet de Egyptenaar door Palestina. De weg leidt langs Gaza, door het dal van Jizreël (Megiddo) naar Damaskus en verder naar de boven-Eufraat. Josia is beducht op gevaar voor Juda en *‘trok erop uit hem tegemoet’*. Maar Necho wenst de strijd met Josia te vermijden en stuurt boodschappers met de woorden: *‘Hoe heb ik het nu met u, koning van Juda? Wat u betreft, ik ben vandaag niet tegen u, maar tegen een huis dat oorlog tegen mij voert! God heeft gezegd dat ik mij moest haasten. Houdt ú daarom op met het tegenwerken van God, Die met mij*

is, opdat Hij u niet te gronde richt'. 'Josia keerde echter'— zo vervolgt de Heilige Geest – 'zijn gezicht niet van hem af, maar hij vermomde zich, om tegen hem te strijden. Hij luisterde niet naar de woorden van Necho op gezag van God, maar kwam om in het dal van Megiddo te strijden' (2 Kron. 35:20—25). Josia valt in de strijd en hij wordt begraven in Jeruzalem. En met Josia valt de zelfstandigheid van Juda. Joahaz regeert drie maanden en wordt afgezet door Necho, die hem naar Egypte voert. Hij maakt Eljakim tot vazal en verandert zijn naam in Jojakim. Hij legt het land een boete van 100 talenten zilver en 1 talent goud op. Juda blijft slechts enige maanden schatplichtig aan Egypte. Dan komt de machtige Babyloniër, die Assyrië al vernederd heeft, en werpt zich op Juda, maar laat het een zekere zelfstandigheid behouden. Zedekia wordt tot koning aangesteld.

Gedalia wordt na de grote wegvoering door Nebukadnezar aangesteld over het volk, wat Nebukadnezar heeft laten achterblijven. Deze Gedalia bezweert het volk, om in het land te blijven en de koning van Babel te dienen, dan zal het hun welgaan (2 Kon. 25:21-24). Maar een zekere Ismaël, van koninklijke bloede, bewerkt een samenzwering en doodt, met tien eedgenoten, de trouwe Gedalia. Uit vrees voor een welverdiende straf vlucht een groot deel van het volk naar Egypte. Deze vlucht is echter tegen de gedachten van God. Jeremia zegt tegen het volk: *'Als u in dit land blijft wonen, zal Ik u bouwen en niet afbreken, en u planten en niet wegrukken, want Ik heb berouw over het onheil dat Ik u heb aangedaan (...) Als u metterdaad uw zinnen erop zet om Egypte binnen te gaan en u het binnengaat om daar als vreemdeling te verblijven, dan zal het gebeuren dat het zwaard waarvoor u bevreesd bent, u daar in het land Egypte zal inhalen, en de honger waarvoor u bezorgd bent, u daar in Egypte zal achtervolgen,*

zodat u dáár zult sterven (...) U zult zijn tot een vervloeking en tot een verschrikking, tot een vloek en tot smaad. U zult deze plaats niet meer terugzien. De HEERE heeft tot u gesproken, overblijfsel van Juda. Ga Egypte niet binnen! U moet goed weten dat ik u heden gewaarschuw heb' (Jer. 42). En wat is het resultaat? Men houdt Jeremia voor een leugenaar, men verdenkt hem ervan te heulen met de Chaldeeën en voert hem geboeid mee met Baruch, de trouwe metgezel van Jeremia, en al het volk. Zij trekken op naar Egypte en komen in Tachpanhes. Daar te Tachpanhes spreekt de trouwe Godsgezant zijn profetieën uit, zowel tegen Egypte als tegen de daar wonende Joden. 'Zie, Ik ga een boodschap zenden en zal Nebukadrezar, de koning van Babel, Mijn dienaar, halen. Ik zal zijn troon boven op deze stenen zetten die Ik verborgen heb, en daarover zal hij zijn statietent spannen (...) Hij zal komen en het land Egypte treffen (...) Hij zal de gewijde stenen van de zonnetempel, die in het land Egypte staan, stukbreken, en hij zal de tempels van de goden van Egypte met vuur verbranden' (Zie Jer. 43:8-13; Jer. 44 en 46:13—26).

Na de ballingschap leven de Israëlieten onder het juk van de Babyloniër, de Pers, de Griek en de Romein. De dood van Alexander de Grote brengt de Ptolemaeën als heersers over Palestina. Onder hun heerschappij verkrijgen de Joden, die in Egypte wonen, verschillende voorrechten. Ze mogen o.a. een tempel bouwen naar het model van die te Jeruzalem. Ze hebben verlof om de eredienst te houden naar de wet en zijn later voor de onderdrukte Joden, die uit Palestina komen vluchten, een hulp. We vermelden dit slechts om de onmisbare schakel te hebben tussen het Oude en Nieuwe Testament. Dit laatste spreekt ook over Egypte en wel in verband met de vlucht van het Kindje.

7. Het Nieuwe Testament

Herodes de Grote heeft bevel gegeven tot de kindermoord in Bethlehem. *‘Rachel huilde over haar kinderen, en wilde niet vertroost worden, omdat zij niet meer zijn’* (Matth.2: 18). De grote moordenaar bereikt evenwel zijn doel niet. Satan zal het huis van David niet uitroeien; Jahweh waakt! De beloften moeten vervuld worden. In Christus zijn ze alle ja en amen! God, die de zondaar liefheeft en Zijn Zoon gezonden heeft als een Verlosser van verlorenen, laat Zijn plannen niet verijdelen. *‘Zijn raad zal bestaan’*. Daarom verschijnt een engel van de Heer aan Jozef in de droom. *‘Vlucht naar Egypte’*, spreekt de hemelbode. En zo wordt de profetie vervuld: *‘Uit Egypte heb ik mijn Zoon geroepen’* (Hosea 11:1). Wat een eer voor Mizraïm! Een herberg, een rustplaats voor de ware David; voor de Heer van de aarde, de Gezalfde van God!

Israël is eenmaal uit Egypte overgebracht als *‘een wijnstok’* (Ps. 80:9), maar de wijnstok heeft geen goede vrucht gedragen. Nu neemt de Heere Jezus ook in dit opzicht de plaats van Gods volk in. God begint als het ware opnieuw met de geschiedenis van Israël. God roept Zijn Zoon uit Egypte. De ware wijnstok is *‘een planting door de HEERE, om Hem te verheerlijken’*. *‘Mijn Vader is de Landman’* (Joh. 15:1). De ware wijnstok heeft heerlijk vrucht gedragen. En het zal nooit vergeten worden, dat Egypte de Zoon van God gehuisvest heeft toen er voor Hem geen plaats was in de stad van de grote Koning! Ook voor het land van Cham zal heillicht gloren.

De treffend-mooie geschiedenis van de *‘Ethiopische Kamerling’* uit Handelingen 8 vraagt nu een ogenblik onze aandacht. Ethiopië,

de erfenis van Cusj, de zoon van Cham, wordt het arbeidsveld van de man, die *'zijn weg met blijdschap'* gaat omdat Filippus Jezus aan hem verkondigd heeft. Ach, in Jeruzalem heeft de machtige dienaar van Candacé geen geluk gevonden. Buiten haar poort vindt hij Jezus. *'Buiten de legerplaats'* wordt hem de Verlosser gepredikt. En Jezus neemt zijn hele hart in. Nu kan hij met ware blijdschap terugkeren naar het land, waar een heerlijke arbeid hem wacht. Hoe treffend wordt hier in beginsel de profetie van Jesaja vervuld: *'Laat de vreemdeling die zich bij de HEERE gevoegd heeft, niet zeggen: De HEERE heeft mij geheel en al van Zijn volk gescheiden; laat de ontmande niet zeggen: Zie, ik ben maar een dorre boom. Want zo zegt de HEERE over de ontmanden die Mijn sabbatten in acht nemen, verkiesen wat Mij behaagt, en vasthouden aan Mijn verbond: Ik zal hun in Mijn huis en binnen Mijn muren een plaats en een naam geven, beter dan die van zonen en dan die van dochters; een eeuwige naam zal Ik ieder van hen geven, een naam die niet uitgewist zal worden'* (56:3-5). De kamerling was én een vreemde, én een ontmande. Maar als hij het heil in Jeruzalem zoekt, en het in de stad die *'woest overgelaten'* is (Matt. 23:38) niet vinden kan, wordt hij naar de Bron geleid, en alle dorheid wijkt. Hij wordt een *'medeburger van de heiligen'*, een *'huisgenoot van God'*. Hij ontvangt geen zegeningen die met een talrijk geslacht van zonen en dochters in verbinding staan, maar meer dan die. Geestelijke en eeuwige zegeningen worden zijn deel en niets kan hem deze ontroven. In de toekomst zullen de aangehaalde profetische woorden geheel vervuld worden en ook die, welke in Jesaja 56:6 en 7 volgen: *'En de vreemdelingen (...) hen zal Ik ook brengen naar Mijn heilige berg, en Ik zal hen verblijden in Mijn huis van gebed. Hun brandoffers en hun slachtoffers zullen welgevallig zijn*

op Mijn altaar. Want Mijn huis zal een huis van gebed genoemd worden voor alle volken'.

8. Toekomst

Met deze laatste opmerking zijn we ongemerkt overgegaan tot het slotgedeelte van onze taak en om met elkaar na te gaan welke profetieën over de toekomst van Egypte spreken. Het is niet zo gemakkelijk om nauwkeurig aan te geven, welk deel van de op Egypte betrekking hebbende profetieën onvervuld gebleven is en nog een vervulling in de toekomst ontvangen zal.

Uit Daniël 11 blijkt om te beginnen, dat er *'in de tijd van het einde'* een *'koning van het zuiden'* zal zijn. Deze koning van het Zuiden is de koning van Egypte, wat uit Dan. 11:8 blijkt. We kunnen op grond van vers 43 wel aannemen, dat de grenzen veel ruimer zullen zijn dan die van het huidige Egypte. We lezen van Egypte, Libië en de Cusjieten, het drietal dat we ook in Gen. 10 in één adem genoemd zien, als de erfenis van de zonen van Cham: Cusj (Ethiopië), Mizraïm (Egypte) en Put (Libië). Een buitengewone welvaart zal die landen in de toekomst kenmerken. Vers 43 vermeldt de *'schatten van goud en zilver en al de kostbaarheden'*. Deze koning van het Zuiden zal een geducht tegenstander blijken te zijn van de machtige Assyriër, die Jeruzalem niet zal sparen in de dagen van de Antichrist. Jeruzalem zal worden belegerd, maar de machtige aanvaller trekt door tot in Egypte, om de koning van het Zuiden machteloos te maken. Daar in Egypte wordt de Assyriër opgeschrikt door *'de geruchten uit het oosten en uit het noorden'*. Hij keert naar Palestina terug, niet vermoedend

dat hij daar *'tot zijn einde komen zal'*. Daarmee zien we meteen de laatste worsteling tussen de koningen van het noorden en van het zuiden. *'Voor het land Egypte is er geen ontkomen aan'* (Dan. 11:42), maar de Assyriër vindt zijn einde in het land Palestina. Daarmee breekt voor het volk van de Heer rust en de heerlijke regering van Christus aan. Vanuit Jeruzalem gaat de zegen ver buiten de grenzen van het land over de gehele aarde.

De vele profetieën, die met Egypte in betrekking staan of er rechtstreeks over spreken, kunnen we in twee grote groepen verdelen. De eerste groep spreekt over Egypte in betrekking tot Palestina en de tweede over Egypte in zijn verhouding tot de Assyriër. Van de laatste is Babel een beeld. Egypte tegen Babel, of de farao als tegenstander van Nebukadnezar, is een onderwerp dat we in de profetieën, vooral van Jesaja, Jeremia en Ezechiël, herhaaldelijk tegen komen.

Nebukadnezar triomfeert in die strijd. Want aan hem heeft God de macht overgedragen als Jeruzalem ophoudt de troon van de Heer te zijn. Als de farao Nebukadnezar dan naar de kroon steekt, kan het niet anders of hij moet de nederlaag lijden. Maar deze worsteling om de oppermacht zal zich in de toekomst herhalen. Dan ontmoeten we een andere Nebukadnezar, een tweede Babel. Het is het machtige Assyrië, onder *'de koning van het noorden'*. Het heeft er al de schijn van, dat deze zal triomferen. Zijn tegenstander zal de koning van het zuiden zijn, het hoofd van een machtig en eensgezind Afrika. En ook deze tegenstander moet onder het juk gaan. We hebben het hierboven al opgemerkt. Egypte zal niet ontkomen. Maar God vernedert de Assyriër, als hij de roede is waarmede Jahweh Zijn volk zal tuchtigen, en de troon wordt weer in Jeruzalem opgericht. God

herneemt Zijn rechten. En alles wat daarvoor nodig is, zal ten gunste van Gods volk gebeuren. Dat volk wordt vergaderd en vanuit de verschillende volkeren vrij gemaakt. En als dat allemaal vervuld is, dan wordt Egypte hersteld en ook Assyrië. Beiden zullen delen in de zegeningen van Israël.

Veel profetie, over of tegen Egypte uitgesproken, is dus al vervuld. Maar alles is helemaal vervuld in de geschiedenis en er blijft dus nog een deel over, wat in de toekomst nog vervuld zal worden. Vooral in Jesaja komen we zulke uitspraken tegen. Uit de zeer vele kiezen we het 19e hoofdstuk: *'De last over Egypte'*. Het begint met de aankondiging van het oordeel: *'Zie, de HEERE rijdt op een snelle wolk en komt in Egypte. De afgoden van Egypte zullen beven voor Zijn aangezicht en het hart van de Egyptenaren zal smelten in hun binnenste'*. Dat oordeel bestaat allereerst in revolutie: Egyptenaren worden tegen Egyptenaren opgehitst, en stad tegen stad. In hun radeloosheid vragen zij de waarzeggers; zij wenden zich tot hun afgoden. Daaruit komt voort de heerschappij van een strenge koning (vs. 2-5). Daarop wordt melding gemaakt van een zeer zware bezoeking: *'Het water uit de zee zal opdrogen, en de rivier zal verzanden en droogvallen'*. We lezen in het zesde vers: *'De rivierarmen gaan stinken; het water in de rivieren van Matsor (Egypte) zakt, ze vallen droog. Het riet en de biezen verwelken'*. Als we eraan denken wat de Nijl voor Egypte is, dan kunnen we een beetje begrijpen wat dit zal zijn. Hongersnood is het gevolg, terwijl de visserij geen bestaan meer zal opleveren (vs. 7-9). Vers 10 eindigt: *'Hun wevers zullen verslagen zijn, alle loonarbeiders zielsbedroefd'*.

Maar het oordeel blijft niet beperkt tot het volk, ook de leidlieden vallen er onder: vorsten en wijzen. Er is geen wijze, geen vorst, op wie men rekenen kan (vs. 11–14). Allen zijn als een zwakke vrouw, die beeft voor de verschrikking. De hand van de Heer van de legermachten is tegen hen!

Het land Juda is de lastige steen, de aanleiding tot al die verschrikkingen, de bron van ergernis, de twistappel. Assyrië begeert Juda en Egypte loert erop. Maar de Heere eist het op, als Zijn erfenis. Hij oordeelt Egypte door de Assyriër en Hij vernietigt ten slotte deze geweldige.

‘Het land Juda zal voor de Egyptenaren tot een schrikbeeld zijn. Zo dikwijls iemand hen daaraan zal herinneren, zullen zij weer angstig zijn voor het raadsbesluit van de HEERE van de legermachten dat Hij tegen hen genomen heeft.’

Hier hebben we een mooie overgang in ons hoofdstuk. De raad van de Heer bestaat. De plannen van de volken worden verijdeld. Jahweh reinigt Zijn land. Zijn troon wordt in Jeruzalem opgericht. Hierover spreekt Jesaja ook, maar hier wordt het stilzwijgend aan voorbijgegaan. Maar de zegeningen blijven niet uit. Egypte wordt hersteld. En we lezen:

‘Op die dag zullen er vijf steden in het land Egypte zijn die de taal van Kanaän spreken (Deut. 10:20; Jer. 12:16) en die zweren bij de HEERE van de legermachten. Een ervan zal genoemd worden: Stad van de zon’ (of Heres, d.i. Heliopolis of Zonnestad). En dan weer: ‘Op die dag zal de HEERE een altaar hebben midden in het land Egypte (...) Wanneer zij

tot de HEERE zullen roepen vanwege hun onderdrukkers, zal Hij tot hen een Heiland en Meester zenden; Die zal hen redden' (Jes. 19:18-20).

Is het niet wonderlijk? Daar, waar de kinderen van Jakob hebben geschreid, zullen de Egyptenaren verdriet hebben. Daar, waar God het gekerm van Zijn volk heeft gehoord, zal Hij ook het gekerm van de vreemde horen. Daar, waar Hij voor het nageslacht van Jozef door de hand van Mozes verlossing heeft gebracht, zal Hij opnieuw verlossing geven aan de Egyptenaar. Wonderbaar en elke gedachte overtreffend! Wat een God! Hij redt ook de Egyptenaar, als die tot Hem roept.

Dan zal er kennis van God in Egypte zijn. Geen Farao snoeft meer: *'Ik ken de HEERE niet'* (Ex. 5:2). *'De Egyptenaren zullen de HEERE kennen op die dag'* (vs. 21). De ware dienst van Jahweh wordt er gevonden: slachtoffer en spijsoffer worden gebracht. Ze zijn van de weg van oordeel genezen en nadat zij zich tot God hebben bekeerd zijn ze aangenomen (vs. 22). En dan houdt de jaloesheid tussen Egypte en Assur op. Er is een gebaande weg van de één naar de ander. Maar er zullen geen legertroepen meer langs die weg gaan. Er zullen vredelievende betrekkingen zijn tussen de Egyptenaar en de Assyriër. En het mooist van alles is wel dit laatste: *'De Egyptenaren zullen samen met de Assyriërs de HEERE dienen'*. Tussen Egypte en Assur ligt geen twistappel meer. Juda is geen ergernis meer voor die beiden. Israël is wel de derde, en het is wel in het midden van het land, maar het is als een fontein van zegen. *'Op die dag zal Israël de derde zijn naast Egypte en Assyrië, een zegen in het midden van de aarde'* (vs. 24).

Het hoofdstuk sluit zo treffend met deze mooie woorden: *'Want de HEERE van de legermachten zal hen zegenen met de woorden: Gezegend*

zij Mijn volk Egypte, het werk van Mijn handen Assyrië, en Mijn eigendom Israël!

